

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

54. aastakäik
20. oktoober 2011

<u>Teatis nr</u>	<u>Sisukord</u>	<u>Lehekül</u>
II <i>Teatised</i>		
EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED		
Euroopa Komisjon		
2011/C 308/01	Teatatud koondumise aktsepteering (Toimik COMP/M.6320 – GKN/Getrag Corporation/Getrag All Wheel Drive) ⁽¹⁾	1
2011/C 308/02	Teatatud koondumise aktsepteering (Toimik COMP/M.6333 – BMW/ING Car Lease) ⁽¹⁾	1
2011/C 308/03	ELTL artiklite 107 ja 108 raames antava riigiabi lubamine – Juhud, mille suhtes komisjonil ei ole vastuväiteid ⁽²⁾	2
2011/C 308/04	Teatatud koondumise aktsepteering (Toimik COMP/M.6255 – Terex/Demag Cranes) ⁽¹⁾	4
IV <i>Teave</i>		
TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT		
Euroopa Komisjon		
2011/C 308/05	Euro vahetuskurss	5

ET

Hind:
3 EUR

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst
⁽²⁾ EMPs kohaldatav tekst, mis ei hõlma asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvaid tooteid

<u>Teatis nr</u>	Sisukord (jätkub)	Lehekül
2011/C 308/06	Komisjoni teatis, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102 seotud menetluste läbiviimise parimaid tavasid ⁽¹⁾	6

EUROOPA MAJANDUSPIIRKONDA KÄSITLEV TEAVE

EFTA järelevalveamet

2011/C 308/07	EFTA riikide esitatav teave riigiabi kohta, mida antakse kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XV lisa punktis 1 j osutatud õigusaktiga (komisjoni määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus))	33
2011/C 308/08	EFTA riikide esitatav teave riigiabi kohta, mida antakse kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XV lisa punktis 1 j osutatud õigusaktiga (komisjoni määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus))	35

V *Teated*

HALDUSMENETLUSED

Euroopa Komisjon

2011/C 308/09	Konkursikutse seoses teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi 2012. aasta tööprogrammiga „Inimesed”	37
---------------	---	----

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

Teatatud koondumise aktsepteering**(Toimik COMP/M.6320 – GKN/Getrag Corporation/Getrag All Wheel Drive)****(EMPs kohaldatav tekst)**

(2011/C 308/01)

28. septembril 2011 otsustas komisjon loobuda vastuväidete esitamisest eespool nimetatud teatatud koondumise kohta ning kuulutada koondumine ühisturuga kokkusobivaks. Otsuse aluseks on nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkt b. Otsuse täielik tekst on kättesaadav ainult inglise keeles ning see avaldatakse pärast seda, kui sellest on kustutatud võimalikud ärisaladused. Otsus on kättesaadav:

- Euroopa konkurentsialasel veebisaidil (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Veebisaidil pakutakse mitut võimalust otsida konkreetset ühinemisotsust, sealhulgas ettevõtja nime, juhtumi numbrit, kuupäeva ja tegevusalade registri kaudu;
- elektroonilises vormis EUR-Lex veebisaidil (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) dokumendinumbriga 32011M6320 all. EUR-Lex pakub *on-line* juurdepääsu Euroopa õigusele.

Teatatud koondumise aktsepteering**(Toimik COMP/M.6333 – BMW/ING Car Lease)****(EMPs kohaldatav tekst)**

(2011/C 308/02)

23. septembril 2011 otsustas komisjon loobuda vastuväidete esitamisest eespool nimetatud teatatud koondumise kohta ning kuulutada koondumine ühisturuga kokkusobivaks. Otsuse aluseks on nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkt b. Otsuse täielik tekst on kättesaadav ainult inglise keeles ning see avaldatakse pärast seda, kui sellest on kustutatud võimalikud ärisaladused. Otsus on kättesaadav:

- Euroopa konkurentsialasel veebisaidil (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Veebisaidil pakutakse mitut võimalust otsida konkreetset ühinemisotsust, sealhulgas ettevõtja nime, juhtumi numbrit, kuupäeva ja tegevusalade registri kaudu;
- elektroonilises vormis EUR-Lex veebisaidil (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) dokumendinumbriga 32011M6333 all. EUR-Lex pakub *on-line* juurdepääsu Euroopa õigusele.

ELTL artiklite 107 ja 108 raames antava riigiabi lubamine

Juhud, mille suhtes komisjonil ei ole vastuväiteid

(EMPs kohaldatav tekst, mis ei hõlma asutamislepingu I lisa reguleerimisalasse kuuluvaid tooteid)

(2011/C 308/03)

Otsuse vastuvõtmise kuupäev	22.9.2011
Riikliku abi viitenumber	SA.33025 (11/N)
Liikmesriik	Itaalia
Piirkond	Calabria —
Nimetus (ja/või abisaaja nimi)	<i>Modifica dell'aiuto di Stato N 723/07 «Interventi per il rilascio di garanzie di cui al regime N 391/03» dell'importo massimo garantibile e capitalizzazione del fondo a norma dell'articolo 11 comma 2 della legge regionale 26 febbraio 2010 n. 8.</i>
Õiguslik alus	<i>Delibera della Giunta Regionale n. 563 del 23 agosto 2010 «Aiuto di Stato N 723/07 "Interventi per il rilascio di garanzie di cui al regime N 391/03". Modifica dell'importo massimo garantibile e capitalizzazione del fondo a norma dell'articolo 11 comma 2 della legge regionale 26 febbraio 2010 n. 8.»</i>
Meetme liik	Abikava —
Eesmärk	—
Abi vorm	Tagatis
Eelarve	Üldeelarve: 10 EUR (miljonites) Aastaeelarve: 10 EUR (miljonites)
Abi osatähtsus	0 %
Kestus	Kuni 31.12.2015
Majandusharud	Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük
Abi andva asutuse nimi ja aadress	Regione Calabria Dipartimento Agricoltura Via Molè 88100 Catanzaro CZ ITALIA
Muu teave	—

Otsuse autentne tekst, millest on eemaldatud kogu konfidentsiaalne teave, on kättesaadav aadressil:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_et.htm

Otsuse vastuvõtmise kuupäev	22.9.2011
Riikliku abi viitenumber	SA.33074 (11/N)
Liikmesriik	Madalmaad
Piirkond	—

Nimetus (ja/või abisaaja nimi)	Wijziging van de heffingsgrondslag voor levende eenden ter financiering van onderzoek en ontwikkeling en preventieve diergezondheid	
Õiguslik alus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wet op de bedrijfsorganisatie (artikel 126), 2. Instellingsbesluit Pluimvee en Eieren (artikelen 6 en 8), 3. Verordening algemene bepalingen heffingen (PPE) 2005, 4. Verordening bestemmingsheffingen pluimveevleessector (PPE) 2010 en 5. Verordening tot wijziging van de verordening bestemmingsheffingen pluimveevleessector (PPE) 2010-I. 	
Meetme liik	Abikava	—
Eesmärk	Loomahaigused, teadus- ja arendustegevus	
Abi vorm	Subsideeritud teenused	
Eelarve	Üldeelarve: 0,18 EUR (miljonites)	
Abi osatähtsus	100 %	
Kestus	Kuni 1.7.2017	
Majandusharud	Kodulinnukasvatus	
Abi andva asutuse nimi ja aadress	Productschap voor Pluimvee en Eieren Postbus 460 2700 AL Zoetermeer NEDERLAND	
Muu teave	—	

Otsuse autentne tekst, millest on eemaldatud kogu konfidentsiaalne teave, on kättesaadav aadressil:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/state_aids_texts_et.htm

Teatatud koondumise aktsepteering
(Toimik COMP/M.6255 – Terex/Demag Cranes)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2011/C 308/04)

5. augustil 2011 otsustas komisjon loobuda vastuväidete esitamisest eespool nimetatud teatatud koondumise kohta ning kuulutada koondumine ühisturuga kokkusobivaks. Otsuse aluseks on nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkt b. Otsuse täielik tekst on kättesaadav ainult inglise keeles ning see avaldatakse pärast seda, kui sellest on kustutatud võimalikud ärisaladused. Otsus on kättesaadav:

- Euroopa konkurentsialasel veebisaidil (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Veebisaidil pakutakse mitut võimalust otsida konkreetset ühinemisotsust, sealhulgas ettevõtja nime, juhtumi numbri, kuupäeva ja tegevusalade registri kaudu;
 - elektroonilises vormis EUR-Lex veebisaidil (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) dokumendinumbriga 32011M6255 all. EUR-Lex pakub *on-line* juurdepääsu Euroopa õigusele.
-

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

EUROOPA KOMISJON

Euro vahetuskursid⁽¹⁾

19. oktoober 2011

(2011/C 308/05)

1 euro =

Valuuta	Kurss	Valuuta	Kurss		
USD	USA dollar	1,3828	AUD	Austraalia dollar	1,3402
JPY	Jaapani jeen	106,19	CAD	Kanada dollar	1,3981
DKK	Taani kroon	7,4455	HKD	Hongkongi dollar	10,7532
GBP	Inglise nael	0,87495	NZD	Uus-Meremaa dollar	1,7306
SEK	Rootsi kroon	9,1245	SGD	Singapuri dollar	1,7436
CHF	Šveitsi frank	1,2428	KRW	Korea won	1 566,48
ISK	Islandi kroon		ZAR	Lõuna-Aafrika rand	11,0459
NOK	Norra kroon	7,7350	CNY	Hiina jüaan	8,8203
BGN	Bulgaaria lev	1,9558	HRK	Horvaatia kuna	7,4650
CZK	Tšehhi kroon	24,873	IDR	Indoneesia ruupia	12 167,82
HUF	Ungari forint	295,80	MYR	Malaisia ringit	4,2957
LTL	Leedu litt	3,4528	PHP	Filipiini peeso	59,678
LVL	Läti latt	0,7055	RUB	Vene rubla	42,8700
PLN	Poola zlott	4,3351	THB	Tai baht	42,438
RON	Rumeenia leu	4,3389	BRL	Brasiilia reaal	2,4280
TRY	Türgi liir	2,5637	MXN	Mehhiko peeso	18,4878
			INR	India ruupia	67,9850

⁽¹⁾ Allikas: EKP avaldatud viitekursid.

Komisjoni teatis, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102 seotud menetluste läbiviimise parimaid tavasid

(EMPs kohaldatav tekst)

(2011/C 308/06)

SISUKORD

1.	TEATISE ULATUS JA EESMÄRK	8
2.	UURIMISETAPP	9
2.1.	Juhtumi algatamise alus	9
2.2.	Esialgne hindamine ja juhtumite jagamine	10
2.3.	Menetluse algatamine	11
2.4.	Keeled	12
2.5.	Teabenõuded	12
2.5.1.	Teabenõude ulatus	13
2.5.2.	Iseenda vastu ütluste andmine	13
2.5.3.	Tähtajad	13
2.5.4.	Konfidentsiaalsus	14
2.5.5.	Kohtumised ja muud kontaktid uurimiseluste poolte ja kolmandate isikutega	14
2.5.6.	Ütluste võtmise (küsitlemise) õigus	15
2.6.	Kontrollid	15
2.7.	Advokaadi kutsesaladus	15
2.8.	Konkurentsiasutuste vaheline teabevahetus	17
2.9.	Töökoosolekud	17
2.9.1.	Töökoosolekute kord	18
2.9.2.	Töökoosolekute ajastus	18
2.10.	Kolmepoolsed kohtumised	19
2.11.	Kohtumised voliniku või peadirektoriga	19
2.12.	Olulise teabe läbivaatamine	19
2.13.	Uurimisetapi võimalikud tulemused	20
3.	MENETLUS, MILLE TULEMUSENA TEHAKSE KEELAV OTSUS	20

3.1.	Õigus olla ära kuulatud	20
3.1.1.	Vastuväited	21
3.1.1.1.	Vastuväidete eesmärk ja sisu	21
3.1.1.2.	Võimalike parandusmeetmete kehtestamine ja poolte argumendid	21
3.1.1.3.	Võimalike trahvide määramine ja poolte argumendid	21
3.1.1.4.	Läbipaistvus	22
3.1.2.	Juurdepääs toimikule	22
3.1.3.	Menetlused konfidentsiaalse teabe vahetamise lihtsustamiseks menetluse osaliste vahel	23
3.1.4.	Vastuväidetele esitatud kirjalik vastus	23
3.1.5.	Kaebuse esitajate ja huvitatud kolmandate isikute õigused	24
3.1.6.	Suuline ärakuulamine	25
3.1.7.	Täiendavad vastuväited ja asjaolusid käsitlev kiri	25
3.2.	Selle etapi võimalikud tulemused	26
4.	KOHUSTUSTE KEHTESTAMISE MENETLUS	26
4.1.	Kohustuste kehtestamist käsitlevate arutelude algatamine	27
4.2.	Esialgne hinnang	27
4.3.	Kohustuste ettepanekute esitamine	27
4.4.	Turu-uuring ja sellele järgnevad arutelud pooltega	28
5.	KAEBUSTE TAGASILÜKKAMISE MENETLUS	28
5.1.	Tagasilükkamise alused	29
5.2.	Menetlus	29
6.	TEABE KASUTAMISE PIIRANGUD	30
7.	OTSUSTE VASTUVÕTMINE, NEIST TEATAMINE JA NENDE AVALDAMINE	30
8.	TULEVANE LÄBIVAATAMINE	31
1. LISA		32

1. TEATISE ULATUS JA EESMÄRK

1. Käesoleva teatise põhieesmärk on anda praktilisi suuniseid Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitega 101 ja 102 ⁽¹⁾ seotud menetluste läbiviimiseks Euroopa Komisjonis (edaspidi „komisjon“) kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1/2003, ⁽²⁾ selle rakendusmäärusega ⁽³⁾ ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga. Sellega seoses soovitakse teatisega laiemalt tutvustada komisjoni uurimismenetlust ⁽⁴⁾ ning selle kaudu parandada uurimiste tõhusust ja tagada menetluse suur läbipaistvus ja prognoositavus. Teatis hõlmab peamisi menetlusi, ⁽⁵⁾ mis käsitlevad ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 väidetavaid rikkumisi.
2. Liikmesriikide vastu algatatud rikkumismenetlused, mis põhinevad eeskätt ELi toimimise lepingu artikli 106 koostoimes ELi toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102, jäävad käesoleva teatise kohaldamisalast välja. Samuti ei kohaldata teatist ühinemismääruse kohaste ⁽⁶⁾ või riigiabi käsitlevate menetluste ⁽⁷⁾ suhtes.
3. ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamist käsitlevaid menetlusi (edaspidi „menetlused“) reguleeritakse eelkõige määrusega (EÜ) nr 1/2003 ja selle rakendusmäärusega. Peale selle on menetluste läbiviimiseks asjakohased komisjoni teatised toimikule juurdepääsu ⁽⁸⁾ ja kaebuste menetlemise kohta, ⁽⁹⁾ samuti otsus ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevuse kohta ⁽¹⁰⁾. Seoses majandusekspertide aruannete ja kvantitatiivsete andmete esitamisega osutatakse majanduslike tõendite esitamist käsitlevatele parimatele tavadele ⁽¹¹⁾. Käesolevat teatist ei tohiks seega pidada komisjoni menetlusi reguleerivate meetmete lõplikuks loeteluks. Teatist tuleks lugeda koostoimes muude sarnaste instrumentidega ning mis tahes asjakohase kohtupraktikaga.

- ⁽¹⁾ Alates 1. detsembrist 2009 muutusid EÜ asutamislepingu artiklid 81 ja 82 vastavalt ELi toimimise lepingu artikliteks 101 ja 102. Kummagi lepingu vastavad sätted on sisu poolest identsed. Käesolevas dokumendis käsitatakse viiteid ELi toimimise lepingu artiklitele 101 ja 102 viidena EÜ asutamislepingu artiklitele 81 ja 82, kui see on asjakohane.
- ⁽²⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003, 16. detsember 2002, asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1); määrust on muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 411/2004, 26. veebruar 2004, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 3975/87 ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 3976/87 ja (EÜ) nr 1/2003 seoses ühenduse ja kolmandate riikide vahelise õhutranspordiga (ELT L 68, 6.3.2004, lk 1), ning nõukogu määrusega (EÜ) nr 1419/2006, 25. september 2006, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 4056/86, millega nähakse ette üksikasjalikud eeskirjad asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamiseks meretranspordis, ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1/2003 seoses selle rakendusala laiendamisega kabotaažile ja rahvusvahelistele trampteenustele (ELT L 269, 28.9.2006, lk 1).
- ⁽³⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 773/2004, 7. aprill 2004, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT L 123, 27.4.2004, lk 18); määrust on muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 622/2008, 30. juuni 2008, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 773/2004 seoses kokkuleppemenetluste teostamisega kartellide puhul (ELT L 171, 1.7.2008, lk 3).
- ⁽⁴⁾ Käesolevas teatises käsitletakse ainult komisjoni menetlusi ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 täitmise tagamiseks, mitte siseriiklike konkurentsiasutuste asjaomaseid menetlusi.
- ⁽⁵⁾ Käesolevas teatises ei käsitleta erimenetlusi, näiteks trahvide määramist ettevõtjatele, kes andsid eksitavaid teavet, keeldusid allumast kontrollimisest või rikkusid ametnike kinnitatud pitsereid (vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõige 1). Samuti ei hõlma käesolev teatis määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 8 kohaseid otsuseid ajutiste meetmete kehtestamise kohta ega määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 10 kohaseid kohaldamatuks tunnistamise otsuseid.
- ⁽⁶⁾ Vt nõukogu määrus (EÜ) nr 139/2004, 20. jaanuar 2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1). Sellega seoses vt konkurentsi peadirektoraadi 20. jaanuari 2004. aasta teatist parimad tavad EÜ ühinemiste kontrollimenetluste läbiviimise kohta; avaldatud konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil: <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/proceedings.pdf>
- ⁽⁷⁾ Vt nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 (nüüd ELi toimimise lepingu artikkel 108) kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1). Sellega seoses vt komisjoni teatis, mis käsitleb parimate tavade juhendit riigiabi kontrollimenetluste teostamiseks (ELT C 136, 16.6.2009, lk 13).
- ⁽⁸⁾ Komisjoni teatis komisjoni toimikutele juurdepääsureeglite kohta EÜ asutamislepingu artiklite 81 ja 82, EMP lepingu artiklite 53, 54 ja 57 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 kohaldamise juhtudel (ELT C 325, 22.12.2005, lk 7).
- ⁽⁹⁾ Komisjoni teatis kaebuste menetlemise kohta komisjonis EÜ asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaselt (ELT C 101, 27.4.2004, lk 65).
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Komisjoni presidendi 13. oktoobri 2011 otsus C(2011) 5742 ärakuulamise eest vastutava ametniku ülesannete ja pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes.
- ⁽¹¹⁾ Komisjoni talitluste töödokument, mis käsitleb majanduslike tõendite esitamise ja andmete kogumise parimaid tavasid ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamist käsitlevate juhtumite ja ühinemisega seotud juhtumite puhul, http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

4. Leebema kohtlemise teatises⁽¹²⁾ määratletud kartellide uurimise suhtes võib samuti kohaldada erimenetlusi seoses leebema kohtlemise taotluste ja kokkulepete sõlmimisega⁽¹³⁾. Kõnealused erimenetlused ei kuulu käesoleva teatise kohaldamisalasse. Peale selle, kartelle käsitlevate menetluste eriline laad tingib teatavatel asjaoludel erisätete kohaldamise, et mitte sekkuda võimalike leebema kohtlemise taotluste esitamisse⁽¹⁴⁾ või kokkuleppe sõlmimist käsitlevatesse aruteludesse⁽¹⁵⁾. Kui see on asjakohane, viidatakse nendele erisätetele.
5. Käesolev teatis on üles ehitatud järgmiselt. 2. jaos tutvustatakse menetlust, mida järgitakse uurimisetapis. See jagu on asjakohane mis tahes uurimise puhul olenemata sellest, kas uurimise tulemusena tehakse keelav otsus (määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 7), kohustusi kehtestav otsus (määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 9) või kaebuse tagasilükkamise otsus (rakendusmääruse artikkel 7). 3. jaos kirjeldatakse peamisi menetlusetappe ja kaitseõigusi seoses keelava otsuse tegemiseni viivate menetlustega. 4. jaos kirjeldatakse kohustuste kehtestamise menetluse erijooni. 5. jaos käsitletakse kaebuste tagasilükkamist. Ülejäänud jaod on üldist laadi: 6. jaos kirjeldatakse teabe kasutamise piiranguid, 7. jaos käsitletakse otsuste vastuvõtmist, nendest teatamist ja nende avaldamist ning 8. jaos tulevast läbivaatamist.
6. Käesolevas teatises on eeskätt tuginetud määruse (EÜ) nr 1/2003 ja selle rakendusmääruse kohaldamisel seni saadud kogemustele. Teatis kajastab komisjoni seisukohti teatise avaldamise ajal ning teatist kohaldatakse alates selle avaldamise kuupäevast seni lõpetamata⁽¹⁶⁾ ja tulevaste juhtumite suhtes. Iga üksiku juhtumi erijoonest tulenevalt võib siiski olla vaja kohandada käesolevat teatist või sellest kõrvale kalduda, sõltuvalt uuritavast juhtumist.
7. Käesoleva teatisega ei looda mingeid uusi õigusi ega kohustusi ega muudeta õigusi ega kohustusi, mis tulenevad Euroopa Liidu toimimise lepingust (edaspidi „ELi toimimise leping“), määrusest (EÜ) nr 1/2003, rakendamismäärusest ja Euroopa Liidu Kohtu praktikast.
8. Komisjon julgustab kasutama juhtumitega seotud suhtluses elektroonilist teavet (e-kirju või digiseadmeid).

2. UURIMISETAPP

2.1. Juhtumi algatamise alus

9. ELi toimimise lepingu artiklite 101 või 102 väidetavat rikkumist käsitlev juhtum võib põhineda ettevõtja, füüsilise või juriidilise isiku või isegi liikmesriigi kaebusel.

⁽¹²⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (ELT C 298, 8.12.2006, lk 17) (edaspidi „leebema kohtlemise teatis“); kartellid on „kahe või enama konkurendi vahel sõlmitud kokkulepped ja/või kooskõlastatud tegevus, mille eesmärgiks on koordineerida turul oma konkureerivat käitumist ja/või mõjutada asjakohaseid konkurentsiparameetreid sellise tegevuse kaudu nagu ostu- ja müügihindade fikseerimine või muude kauplemistingimuste kehtestamine, tootmis- või müügiikvootide määramine või turgude jagamine, sealhulgas pakkumismahhinatsioonide kaudu, impordi või ekspordipiirangute seadmine ja/või konkurentsivastane tegevus teiste konkurentide suhtes. Selline tegevus on väga tõsine (ELi toimimise lepingu artikli 101) rikkumine”.

⁽¹³⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 622/2008, 30. juuni 2008, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 773/2004 seoses kokkuleppemenetluste teostamisega kartellide puhul (ELT L 171, 1.7.2008, lk 3); komisjoni teatis, mis käsitleb kokkuleppemenetluse läbiviimist kartellidega seotud otsuste puhul, mis on võetud vastu vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklitele 7 ja 23 (ELT C 167, 2.7.2008, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Tuleb märkida, et komisjon võib jätta arvestamata mis tahes taotluse, mis on esitatud kaitse saamiseks trahvide eest, tuues põhjenduseks asjaolu, et taotlus esitati pärast vastuväidetest teatamist (vt leebema kohtlemise teatise punktid 14 ja 29).

⁽¹⁵⁾ Komisjon võib jätta arvestamata mis tahes taotluse, mis on esitatud leebema kohtlemise teatise alusel kaitse saamiseks trahvide eest või trahvide vähendamiseks, tuues põhjenduseks asjaolu, et taotlus esitati pärast tähtaja möödumist, mille jooksul pooled pidid kirjalikult teatama, kas nad kaaluvad võimalust asuda arutellu kokkuleppe sõlmimiseks (vt kokkuleppemenetlust käsitleva teatise punkt 13).

⁽¹⁶⁾ Käesoleva dokumendi avaldamise ajal lõpetamata juhtumite puhul kohaldatakse käesolevat teatist nende mis tahes menetlusetappide suhtes, mis viiakse läbi pärast teatise avaldamist.

10. Kodanikelt ja ettevõtjalt saadav teave on oluline komisjoni uurimismenetluse algatamisel. Seepärast julgustab komisjon kodanikke ja ettevõtjaid teatama talle⁽¹⁷⁾ kahtlustest seoses konkurentsieeskirjade rikkumisega. Seda võib teha kas ametliku kaebuse esitamisega⁽¹⁸⁾ või lihtsalt komisjonile turuteabe andmisega. Igaihel, kes suudab kaebuse esitajana tõendada õigustatud huvi ning kes esitab kaebuse kooskõlas vormiga C⁽¹⁹⁾, on teavad menetlusõigused. Järgitava menetluse üksikasjad on sätestatud rakendusmääruses ja kaebuste menetlemist käsitlevas teatises. Füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kes ei ole kaebuse esitajad, kuid kes näitavad üles piisavat huvi saada ära kuulatud ning kes saavad ärakuulamise eest vastutavalt ametnikult loa osaleda menetluses, on samuti teavad menetlusõigused vastavalt rakendusmääruse artiklile 13.
11. Komisjon võib alustada juhtumi uurimist ka omal algatusel (*ex officio*). Komisjon võib seda teha siis, kui tema tähelepanu on juhitud teatavatele asjaoludele, või sektoripõhiste uurimiste, majandussektori esindajatega toimunud mitteametlike kohtumiste või turujärelevalve raames kogutud või Euroopa konkurentsivõrgustikus või kolmandate riikide konkurentsiasutustega vahetatud teabe põhjal. Kartelli juhtumite uurimist saab alustada ka ühe kartelliliikme esitatud leebema kohtlemise taotluse põhjal.

2.2. Esialgne hindamine ja juhtumite jagamine

12. Kõik juhtumid, olenemata nende algatamise alusest, peavad läbima esialgse hindamise etapi. Selles etapis uurib komisjon, kas juhtum väärib edasist uurimist,⁽²⁰⁾ ning kui see on nii, siis määratleb uurimise esialgse suuna, tehes eelkõige kindlaks pooled, turud ja uuritava tegevuse. Selles etapis võib komisjon kasutada erinevaid uurimismeetmeid, näiteks määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 kohaseid teabenõudeid.
13. Praktikast tähendab esialgse hindamise süsteemi kohaldamine, et mõni juhtum lükatakse tagasi väga varajases etapis, sest selle edasist uurimist ei peeta põhjendatuks. Sellega seoses keskendab komisjon oma täitmise tagamise vahendid juhtumitele, mille puhul on rikkumise tuvastamine tõenäoline – eelkõige juhtumitele, mis avaldavad kõige suuremat mõju konkurentsi toimimisele siseturul ning mis ohustavad kõige rohkem tarbijate huve, samuti juhtumitele, mis aitavad määratleda ELi konkurentsipoliitikat ja/või tagada ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja/või 102 ühtse kohaldamise⁽²¹⁾.
14. Kõnealuse esialgse hindamisega püütakse samuti varajases etapis käsitleda juhtumite jagamist Euroopa konkurentsivõrgustiku raames. Määrusega (EÜ) nr 1/2003 loodi võimalus anda juhtumeid uurida võrgustiku teistele liikmetele, kui neil on head eeldused nendega tegelemiseks. Sellest tulenevalt võib komisjon määrata juhtumit uurima liikmesriigi konkurentsiasutuse ja vastupidi⁽²²⁾.
15. Esimese uurimismeetme (tavaliselt teabenõue⁽²³⁾ või kontroll) adresseerimisel ettevõtjale teavitatakse adressaati asjaolust, et tema suhtes viiakse läbi esialgne uurimine, ning samuti teatatakse talle sellise uurimise sisu ja eesmärk. Teabenõude raames tuletatakse talle täiendavalt meelde, et kui uuritava tegevuse toimumine leiab kinnitust, võib see kujutada endast ELi toimimise lepingu artiklite

⁽¹⁷⁾ Või vastavale liikmesriigi konkurentsiasutusele, kui see on asjakohane.

⁽¹⁸⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 lõikele 2. Rakendusmääruse artiklite 5–9 kohaselt peavad ametlikud kaebused vastama teatavatele tingimustele. Neile tingimustele mittevastavates avaldustes esitatud teavet võib siiski arvesse võtta kui turuteavet.

⁽¹⁹⁾ Vt rakendusmääruse artikli 5 lõige 1.

⁽²⁰⁾ Euroopa Liidu Kohus on tunnistanud, et komisjonil on õigus määrata talle saadetud kaebustele erinev prioriteetsuse aste. See on juurdunud kohtupraktika pärast kohtuasja T-24/90: *Automec vs. komisjon* (edaspidi „*Automec II*“) (EKL 1992, lk II-2223, punkt 85).

⁽²¹⁾ Komisjon on avaldanud mittetäieliku loetelu kriteeriumidest, mida ta kavatseb kasutada selle uurimisel, kas kaebused esindavad piisaval määral Euroopa Liidu huvi. Kriteeriumid avaldati konkurentsipoliitika 2005. aasta aruandes, mis võeti vastu 2006. aasta juunis. Vt samuti kaebuste menetlemist käsitleva teatise punkt 44.

⁽²²⁾ Vt komisjoni teatis koostöö kohta konkurentsiasutuste võrgustikus, punktid 5-15 (ELT C 101, 27.4.2004, lk 43).

⁽²³⁾ Vt kohtuasi T-99/04: *AC Treuhand vs. komisjon* (EKL 2008, II-1501, punkt 56).

101 ja/või 102 rikkumist. Pärast teabenõude saamist või kontrolli läbiviimist võivad isikud⁽²⁴⁾ igal ajal, sealhulgas enne menetluse alustamist, esitada konkurentsi peadirektoraadile järelepärimise uurimise seisu kohta. Kui selline ettevõtja leiab, et konkurentsi peadirektoraat ei ole teda tema menetluslikust seisundist nõuetekohaselt teavitatud, võib ta saata küsimuse lahendamiseks ärakuulamise eest vastutavale ametnikule pärast seda, kui ta on selle küsimuse esitanud konkurentsi peadirektoraadile⁽²⁵⁾. Ärakuulamise eest vastutav ametnik teeb otsuse, millest konkurentsi peadirektoraat teavitab seda ettevõtjat või ettevõtjate ühendust, kes esitas taotluse oma menetlusliku seisundi kohta. Kõnealune otsus edastatakse taotluse esitanud ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele. Kui komisjon otsustab esialgse hindamise mis tahes etapis juhtumi edasise uurimise lõpetada (ja seega menetlust mitte alustada), teatab komisjon sellest omal algatusel isikule, kelle suhtes viidi läbi esialgne uurimine.

16. Kaebustel põhinevate juhtumite puhul püüab komisjon teavitada kaebuse esitajaid nelja kuu jooksul alates kaebuse kättesaamisest neist meetmetest, mida komisjon seoses kaebusega võtta soovib⁽²⁶⁾. See ajakava on soovituslik ning sõltub iga üksiku juhtumi asjaoludest ning sellest, kas konkurentsi peadirektoraat on saanud kaebuse esitajalt või kolmandatelt isikutelt piisavalt teavet, eelkõige vastuseks komisjoni esitatud teabenõuetele, et teha otsus juhtumi uurimise jätkamise kohta.

2.3. Menetluse algatamine

17. Komisjon algatab määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 kohase menetluse,⁽²⁷⁾ kui esialgse hinnangu tulemusena järeldatakse, et juhtum väärrib edasist uurimist, ning kui uurimise ulatus on piisavalt täpselt kindlaks määratud.
18. Menetluse algatamise korral määratakse kindlaks, kes Euroopa konkurentsivõrgustiku liikmetest hakkab juhtumit arutama,⁽²⁸⁾ ning vajaduse korral ka see, kes on juhtumiga seotud pooled ja kaebuse esitaja. Samuti on see märguandeks, et komisjon võtab endale kohustuse juhtumit edasi uurida. Seega eraldab komisjon juhtumi uurimiseks vahendid ja püüab juhtumit õigeaegselt käsitleda.
19. Menetluse algatamise otsuses nimetatakse menetluse pooled, kelle suhtes menetlust kohaldatakse, ning kirjeldatakse lühidalt uurimise ulatust. Eelkõige kirjeldatakse selles ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 väidetavat rikkumist põhjustanud tegevust, mida uurimine hõlmab, ning tavaliselt nimetatakse territoorium ja majandussektor või -sektorid, kus uuritav tegevus toimub.
20. Vastavalt rakendusmääruse artiklile 2 võib komisjon menetluse algatamise avalikustada. Komisjoni tava on avaldada teade menetluse algatamise kohta konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil ja anda välja pressiteade, välja arvatud juhul, kui selline avaldamine võib uurimist kahjustada.
21. Pooltele, kelle suhtes uurimist läbi viiakse, teatatakse suuliselt või kirjalikult menetluse algatamisest piisavalt aegsasti enne menetluse algatamise avalikustamist, et anda neile võimalus valmistada ette omapoolne teade (eelkõige aktsionäridele/osanikele, finantseerimisasutustele ja ajakirjanikele).
22. Tuleb rõhutada, et menetluse algatamine ei tähenda mingil moel seda, et rikkumine toimus. See on kõigest märk sellest, et komisjon jätkab juhtumi uurimist. See oluline selgitus esitatakse menetluse algatamise otsuses (mis edastatakse pooltele), samuti kõigis üldsusele suunatud teadetes, mis käsitlevad menetluse algatamist juhtumi suhtes.

⁽²⁴⁾ Käesolevas teatises on „pooled” määratletud kui pooled, kelle suhtes uurimist läbi viiakse. Mõiste „pooled” ei hõlma kaebuse esitajaid ja lubatud kolmandaid isikuid (kellele käesolevas teatises viidatakse ka kui „kolmandatele isikutele”), kui seda ei ole just sõnaselgelt mainitud.

⁽²⁵⁾ Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 4 lõike 2 punkt d.

⁽²⁶⁾ Teatis kaebuste menetlemise kohta, punkt 61.

⁽²⁷⁾ Rakendusmääruse artikli 2 kohaselt võib komisjon otsustada algatada menetluse otsuse (nt otsus rikkumise tuvastamise või kohustuse võtmise kohta) vastuvõtmiseks igal ajal, kuid peab seda tegema hiljemalt kuupäeval, mil ta esitab vastuväited või esialgse hinnangu (nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 lõikes 1) või mil avaldatakse määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohane teatis, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

⁽²⁸⁾ Menetluse algatamine vabastab liikmesriikide konkurentsiasutused nende pädevusest kohaldada ELi toimimise lepingu artikleid 101 ja 102 (vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 6).

23. Menetluse algatamine ei piira komisjoni õigust laiendada hilisemas etapis uurimise ulatust ja/või adressaatide nimekirja. Juhul kui uurimise ulatust laiendatakse, kohaldatakse punktides 20 ja 21 ettenähtud korda.
24. Kartellijuhtumite puhul toimub menetluse algatamine tavaliselt samaaegselt vastuväidete vastuvõtmisega (vt punkt 4), kuigi see võib toimuda varem.

2.4. Keeled

25. Vastavalt määruse nr 1 artiklile nr 3 ⁽²⁹⁾ koostatakse dokumendid, mille komisjon saadab Euroopa Liidus asuvale ettevõtjale, selle liikmesriigi keeles, kus ettevõtja asub.
26. Vastavalt sama määruse artiklile 2 võib dokumendid, mille ettevõtja saadab komisjonile, koostada saatja valikul ükskõik millises Euroopa Liidu ametlikus keeles. Vastus koostatakse ja edasine kirjavahetus toimub samas keeles.
27. Selleks et vältida tõlkimisega kaasnevat viivitust, võib adressaat loobuda õigusest saada dokumendid eespool nimetatud eeskirja kohaldamisest tulenevas keeles ja valida mõne muu keele. Nõuetekohaste volituste alusel võib keelenõuete täitmisest loobuda konkreetse dokumendi ja/või kogu menetlusega seoses.
28. Lihtsate teabenõuete puhul on tavaks saata kaaskiri (sealhulgas viide määruse nr 1 artiklile 3) adressaadi asukohaliikmesriigi keeles või inglise keeles ning lisada küsimustik inglise keeles. Samuti teavitatakse adressaati selgelt tema asukohaliikmesriigi keeles tema õigusest saada kaaskirja ja/või küsimustiku tõlge adressaadi asukohaliikmesriigi keelde ning samuti tema õigusest vastata selles keeles. See tava võimaldab teabenõuete kiiremat menetlemist, tagades samas adressaatide õigused.
29. Vastuväited, esialgne hinnang ja määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklite 7 ja 9 ning artikli 23 lõike 2 kohased otsused tehakse teatavaks adressaadi liikmesriigi ametlikus keeles, kui viimane ei ole allkirjastanud eespool nimetatud dokumenti keelenõude täitmisest loobumise kohta.
30. Määruse nr 1 artikli 2 kohaselt koostatakse kaebuse esitajale antav vastus ja edasine kirjavahetus temaga kaebuse koostamise keeles.
31. Suulisel ärakuulamisel osalejad võivad nõuda, et neid kuulataks ära mõnes ELi ametlikus keeles, mis ei ole menetluse keel. Sellisel juhul tagatakse suulise ärakuulamise tõlkimine, kui ärakuulamise eest vastutavale ametnikule antakse sellest nõudest piisavalt aegsasti teada.

2.5. Teabenõuded

32. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 kohaselt on komisjonil õigus nõuda ettevõtjalt ja ettevõtjate ühendustelt kogu vajaliku teabe esitamist. Teavet võidakse taotleda kirja teel (nn tavaline teabenõue (artikli 18 lõige 2)) või otsusega (artikli 18 lõige 3) ⁽³⁰⁾. Tuleb rõhutada, et teabenõudeid saadetakse korrapäraselt mitte ainult uurimisalustele ettevõtjatele, vaid samuti teistele ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele, kellel võib olla asjakohast teavet.

⁽²⁹⁾ Euroopa Majandusühenduse Nõukogu määrus nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385; 1.1.2007 konsolideeritud versioon).

⁽³⁰⁾ Artikli 18 lõike 3 kohase ja teabe nõudmist käsitleva otsuse täitmata jätmine (mittetäieliku teabe esitamine või kindlaksmääratud tähtaegade mittejärgimine) võib tuua kaasa trahvide või karistumaksete määramise. Vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklid 23 ja 24. Ebaõige või eksitava teabe esitamise tulemusena võidakse määrata trahvid nii artikli 18 lõike 2 kohase kirja kui ka artikli 18 lõike 3 kohase otsuse puhul (vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 23).

2.5.1. Teabenõude ulatus

33. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 kohaselt võib komisjon nõuda ettevõtjatelt ja ettevõtjate ühendustelt kogu vajaliku teabe esitamist. Teave on vajalik eelkõige siis, kui komisjon saab selle abil kontrollida taotluses viidatud väidetava rikkumise toimumist. Komisjonil on sellega seoses kaalutusõigus⁽³¹⁾.
34. Komisjon peab kindlaks määrama teabenõude ulatuse ja vormi. Vajaduse korral võiks konkurentsi peadirektoraat siiski arutada adressaatidega teabenõude ulatust ja vormi. See võib olla eriti kasulik juhul, kui teabenõue käsitleb kvantitatiivseid andmeid⁽³²⁾.
35. Kui teabenõudele antavas vastuses esitab ettevõtja selgelt mitteasjakohast teavet (eelkõige dokumente, mis ei ole ilmselt seotud uuritava küsimusega), võib konkurentsi peadirektoraat sellise teabe esimesel võimalusel pärast vastuse saamist teabenõude adressaadile tagasi saata, et vältida sageli mahuka haldustoimiku mittevajalikku koormamist. Toimikusse lisatakse selle kohta lühike teade.

2.5.2. Iseenda vastu ütluste andmine

36. Kui määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 kohase teabenõude adressaat keeldub sellises teabenõudes esitatud küsimusele vastamast, kasutades õigust mitte anda ütlusi iseenda vastu, nagu see on kindlaks määratud Euroopa Liidu Kohtu praktikaga,⁽³³⁾ võib ta edastada küsimuse õigeaegselt pärast teabenõude saamist ärakuulamise eest vastutavale ametnikule, olles esitanud kõnealuse küsimuse ka konkurentsi peadirektoraadile enne algselt kehtestatud tähtaja lõppu⁽³⁴⁾. Asjakohastel juhtudel ja võttes arvesse vajadust vältida põhjendamatu viivitusi menetluses, võib ärakuulamise eest vastutav ametnik esitada põhjendatud soovitus selle kohta, kas kohaldatakse õigust mitte anda ütlusi iseenda vastu, ning teavitada vastutavat peadirektorit tehtud järeldustest, mida tuleb seejärel võtta arvesse kõigi määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 kohaste otsuste tegemisel. Teabenõude adressaadile antakse põhjendatud soovitus koopia⁽³⁵⁾. Artikli 18 lõike 3 kohase otsuse adressaadile tuletatakse meelde tema õigust mitte anda ütlusi iseenda vastu, nagu on kindlaks määratud Euroopa Liidu Kohtu praktikas.

2.5.3. Tähtajad

37. Teabenõudes täpsustatakse, millist teavet nõutakse, ning määratakse kindlaks teabe esitamise tähtaeg.
38. Adressaatidele antakse teabenõudele vastamiseks mõistlik tähtaeg, mis sõltub teabenõude pikkusest ja keerukusest ning mille puhul võetakse arvesse uurimise vajadusi. Üldjuhul on tähtaeg vähemalt kaks nädalat alates teabenõude saamisest. Kui juba alguses leitakse, et tähtaeg peaks olema pikem, määratakse teabenõudele vastamise tähtaeg sellele vastavalt. Kui teabenõude ulatus on piiratud, näiteks kui see hõlmab üksnes varem esitatud teabe lühikest selgitamist või teabenõude adressaadile hõlpsasti kättesaadava teabe esitamist, on tähtaeg tavaliselt lühem (üks nädal või alla selle).

⁽³¹⁾ Komisjoni õiguse kohta uurimist suunata vt kohtuasi T-141/94: *Thyssen Stahl vs. komisjon* (EKL 1999, lk II-347, punkt 110); kohtuasi T-9/99: *HFB ja teised vs. komisjon* (EKL 2002, lk II-1487, punkt 384); kohtuasi T-48/00: *Corus UK vs. komisjon* (EKL 2004, lk II-2325, punkt 212). Oma kaalutusõiguse kasutamisel peab komisjon lähtuma proportsionaalsuse põhimõttest ning artikli 18 lõike 3 kohaste otsuste puhul peab komisjon austama õigust mitte anda ütlusi iseenda vastu.

⁽³²⁾ Vt majanduslike tõendite esitamise parimad tavad.

⁽³³⁾ Vt nt kohtuasi C-301/04 P: *komisjon vs. SGL* (EKL 2006, lk I-5915), milles märgitakse, et artikli 18 lõike 3 kohase otsuse adressaatidelt võidakse nõuda olemasolevate dokumentide, näiteks kartellikohtumiste protokollide esitamist isegi juhul, kui nimetatud dokumendid võivad tõendada neid esitanud isiku süüd.

⁽³⁴⁾ Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 4 lõike 2 punkt b.

⁽³⁵⁾ Vt joonealust märkust 33.

39. Kui adressaatidel on raskusi kindlaksmääratud tähtaja jooksul vastamisega, võivad nad paluda tähtaja pikendamist. Selleks tuleks piisavalt aegsasti enne tähtaja möödumist esitada kirjalik (kirja või e-kirja teel) taotlus või taotluse kinnitus. Kui komisjon leiab, et taotlus on põhjendatud, siis tähtaega pikendatakse (sõltuvalt taotletava teabe keerukusest ja muudest teguritest). Komisjon võib lisaks teabenõude adressaadiga kokku leppida, et taotletud teabe teatavad osad, mis on eriti olulised või adressaadile hõlpsasti kättesaadavad, esitatakse lühema aja jooksul, kuid ülejäänud teabe esitamise tähtaega pikendatakse.
40. Kui teabe taotlemiseks määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 kohaselt tehtud otsuse adressaat ei saa eespool kirjeldatud menetluse tulemusena lahendust oma murele seoses tähtajaga, võib ta edastada küsimuse ärakuulamise eest vastutavale ametnikule. Selline taotlus tuleks esitada õigeaegselt enne algselt kindlaks määratud tähtaja möödumist⁽³⁶⁾. Ärakuulamise eest vastutav ametnik teeb otsuse selle kohta, kas tähtaega tuleks pikendada, võttes arvesse teabenõude pikkust ja keerukust ning uurimise vajadusi.

2.5.4. Konfidentsiaalsus

41. Teabenõude kaaskirjas nõutakse adressaadilt lisaks seda, et ta märgiks, kas ta peab vastuses esitatud teavet konfidentsiaalseks. Sellisel juhul peab adressaat kooskõlas rakendusmääruse artikli 16 lõikega 3 põhjendama oma väiteid eraldi iga teabeühiku kohta ning esitama ka teabe mittekonfidentsiaalse versiooni. Selline mittekonfidentsiaalne versioon esitatakse samas formaadis nagu konfidentsiaalne teave, kuid välja jäetud lõigud asendatakse neid käsitleva kokkuvõtva teabega. Kui ei lepita kokku teisiti, tuleks mittekonfidentsiaalne versioon esitada samaaegselt originaalteabega. Kui ettevõtja neid nõudeid ei täida, võib komisjon eeldada, et asjaomased dokumendid või seisukohad ei sisalda konfidentsiaalset teavet vastavalt rakendusmääruse artikli 16 lõikele 4.

2.5.5. Kohtumised ja muud kontaktid uurimisluste poolte ja kolmandate isikutega

42. Uurimisetapis võib konkurentsi peadirektoraat korraldada kohtumisi (või pidada telefonikõnesid) pooltega, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, ning kaebuse esitajate või kolmandate isikutega. Eelkõige korraldab konkurentsi peadirektoraat töökoosolekuid või võib pidada kolmepoolseid kohtumisi, nagu on kirjeldatud allpool jagudes 2.9 või 2.10.
43. Kui kohtumine toimub uurimisluste poolte taotlusel, peaksid kaebuse esitajad või kolmandad isikud üldjuhul esitama eelnevalt kohtumisel arutatavate teemade esialgse loetelu, samuti märgukirja või ettekande, milles käsitletakse üksikasjalikumalt kõiki neid küsimusi. Pärast olulistel teemadel toimunud kohtumist või telefonikõnet võivad pooled, kaebuse esitajad või kolmandad isikud oma seisukohti või ettekandeid kirjalikult põhjendada.
44. Kõik kohtumisel osalenud ettevõtjate koostatud kirjalikud dokumendid, mis edastatakse konkurentsi peadirektoraadile, lisatakse toimikusse. Juhtumi edasise menetlemise korral tehakse selliste dokumentide mittekonfidentsiaalsed versioonid koos konkurentsi peadirektoraadi koostatud lühikese märkusega kättesaadavaks pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, kui nad saavad juurdepääsu toimikule. Võttes arvesse anonüümsuse tagamise taotlusi,⁽³⁷⁾ nimetatakse kõnealuses märkuses kohtumisel (või oluliste küsimuste arutamise seotud telefonivestluses) osalenud ettevõtja või ettevõtjad ning ajakava ja kohtumisega (või telefonivestlusega) hõlmatud teema või teemad⁽³⁸⁾. Niisugune lühike märkus koostatakse ka siis, kui kohtumine toimub komisjoni algatusel (nt töökohtumine).

⁽³⁶⁾ Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 4 lõike 2 punkt c.

⁽³⁷⁾ Vt punkt 143.

⁽³⁸⁾ Seda jagu kohaldatakse samuti hetkeolukorda käsitlevate kohtumiste ja kolmepoolsete kohtumiste puhul (vt jagu 2.10).

45. Komisjon võib pärast pooltega, kaebuse esitajatega või kolmandate isikutega toimunud kohtumist või muud laadi mitteametlikku kontakti nõuda, et nad esitaksid kirjalikult määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 kohase teabe, või kutsuda neid andma ütlusi vastavalt nimetatud määruse artiklile 19.

2.5.6. Ütluste võtmise (küsitlemise) õigus

46. Määruses (EÜ) nr 1/2003 ja rakendusmääruses on sätestatud erimenetlus ütluste võtmiseks füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt, kellel võib olla kasulikku teavet seoses ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 väidetava rikkumisega (vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 19 ja rakendusmääruse artikkel 3) ⁽³⁹⁾.
47. Selle menetluse kohaselt võib komisjon mis tahes moel, näiteks telefoni või videokonverentsi teel küsitleda kõiki füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes nõustuvad küsitlemisega, mille eesmärk on koguda uuritava küsimusega seotud teavet.
48. Enne selliste ütluste võtmist teavitab konkurentsi peadirektoraat küsitletavat küsitluse õiguslikust alusest, selle vabatahtlikkusest ning küsitletava õigusest pidada nõu advokaadiga. Konkurentsi peadirektoraat teatab küsitletavale ka küsitluse eesmärgi ning oma kavatsusest küsitlus protokollida. Praktikaks esitatakse küsitletavale allakirjutamiseks menetluse kulgu selgitav dokument. Ütluste õigsuse tagamiseks tehakse küsitluse protokoll küsitletavale kättesaadavaks peagi pärast küsitlust, et ta saaks protokollile heaks kiita.
49. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 19 ja rakendusmääruse artikli 3 kohast ütluste võtmise menetlust kohaldatakse üksnes juhul, kui küsitletava ja konkurentsi peadirektoraadi vahel on sõnaselgelt kokku lepitud, et vestlus protokollitakse kui artikli 19 kohane ametlik küsitlus. Komisjonil on õigus otsustada, millal ta soovib küsitlust läbi viia. Ka pool võib esitada konkurentsi peadirektoraadile taotluse, et tema ütlused protokollitaks kui küsitlus. Selline taotlus kiidetakse põhimõtteliselt heaks, kui see on vajalik ja nõutav uurimise nõuetekohaseks läbiviimiseks.

2.6. Kontrollid

50. Uurimise raames on komisjonil volitused viia läbi kontrollid ettevõtja ruumides ja teatavatel asjaoludel ka muudes ruumides, sealhulgas eraruumides. Komisjoni tava seoses ettevõtja ruumides läbiviidavate kontrollidega kirjeldatakse konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil kättesaadavas selgitavas märkuses ⁽⁴⁰⁾.

2.7. Advokaadi kutsesaladus

51. Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale ⁽⁴¹⁾ (mille põhijoontest esitatakse kokkuvõtte allpool) võib teatav advokaadi ja tema kliendi vaheline teabevahetus olla rangetel tingimustel kaitstud advokaadi kutsesaladuse hoidmise kohustusega ning seega olla komisjoni seisukohalt konfidentsiaalne, piirates

⁽³⁹⁾ Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 19 kohast ütluste võtmise õigust tuleks eristada komisjoni õigusest paluda kontrolli ajal ettevõtja või ettevõtjate ühenduse mis tahes esindajalt või töötajalt selgitusi kontrollitava küsimuse või kontrolli eesmärgiga seotud asjaolude või dokumentide kohta ning registreerida vastused kooskõlas määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktiga e.

⁽⁴⁰⁾ Vt <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html>

⁽⁴¹⁾ Teatava advokaadi ja kliendi vahelise suhtluse väljajätmine komisjoni uurimispädevusest tuleneb õiguse üldpõhimõtetest, mis on ühised liikmesriikide õiguskordadele, nagu on täpsustanud Euroopa Liidu Kohus järgmiste kohtuasjade puhul: kohtuasi 155/79: *AM&S Europe Limited vs. komisjon* (edaspidi „kohtuotsus AM&S”) (EKL 1982, lk 1575); määrus kohtuasjas T-30/89 *Hilti vs. komisjon* (edaspidi „määrus Hilti”) (EKL 1990, lk II-163); liidetud kohtuasjad T-125/03 ja T-253/03: *Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals vs. komisjon* (edaspidi „kohtuotsus Akzo”) (EKL 2007, lk II-3523); neid seisukohti kinnitati kohtuasjas C-550/07 P: *Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals vs. komisjon* 14. septembril 2010. aastal tehtud otsuses.

komisjoni õigust uurimist toimetada ja dokumentidega tutvuda⁽⁴²⁾. Advokaadi ja kliendi vaheline teabevahetus on kaitstud advokaadi kutsesaladuse hoidmise kohustusega tingimisel, et see teabevahetus on toimunud kliendi kaitseõiguste kasutamise eesmärgil ja huvides konkurentsimeetluse raames ning et kõnealune teabevahetus on toimunud sõltumatute advokaatidega⁽⁴³⁾.

52. Ettevõtja, kes taotleb advokaadi kutsesaladuse hoidmise kohustuse kohaldamist seoses teatava dokumendiga, peab esitama komisjonile nõuetekohase põhjenduse ja asjakohased materjalid oma taotluse põhjendamiseks, olemata seejuures kohustatud avaldama selliste dokumentide sisu⁽⁴⁴⁾. Tuleks esitada redigeeritud versioonid, millest on välja jäetud advokaadi kutsesaladusega hõlmatud osad. Kui komisjon leiab, et selliseid tõendeid ei ole esitatud, võib ta anda korralduse kõnealuste dokumentide esitamiseks ning vajaduse korral määrata ettevõtjale selliste täiendavate tõendite või vaidlustatud dokumentide esitamisest keeldumise eest trahvid või karistumaksed⁽⁴⁵⁾.
53. Enamasti piisab komisjoni ametnike põgusast tutvumisest – tavaliselt kontrolli käigus – dokumendi üldise ülesehituse, pealkirja, nimetuse või dokumendi muude üldiste joontega, et kinnitada ettevõtja esitatud põhjenduste paikapidavust või need ümber lükata. Kuid ettevõtjal on õigus keelduda võimaldamast komisjoni ametnikel isegi põgusast tutvumist, eeldusel et ettevõtja põhjendab nõuetekohaselt, miks see oleks võimatu ilma dokumendi sisu avaldamata⁽⁴⁶⁾.
54. Kui komisjoni ametnikud leiavad kontrolli käigus, et ettevõtja i) ei ole põhjendanud oma nõuet, et asjaomase dokumendi suhtes tuleks kohaldada advokaadi kutsesaladuse hoidmise kohustust, ii) on üksnes esitanud põhjendused, mille alusel ei ole sellise kaitse võimaldamine kohtupraktika kohaselt õigustatud, või iii) tugineb selgelt valedele faktilistele väidetele, siis võivad komisjoni ametnikud tutvuda viivitamatult dokumendi sisuga ning teha sellest koopia (kasutamata pitseeritud ümbriku

⁽⁴²⁾ Euroopa Liidu Kohus on leidnud, et advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtte on kaitseõiguse täieliku kasutamise vajalik täiendus (*kohtuotsus AM&S*, punktid 18 ja 23). Igal juhul ei takista advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtte advokaadi kliendil avaldamast nendevahelist kirjalikku teabevahetust, kui klient leiab, et see on tema huvides (*kohtuotsus AM&S*, punkt 28).

⁽⁴³⁾ *Kohtuotsus AM&S*, punktid 21, 22 ja 27. Kohtupraktika kohaselt hõlmab advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse kaitse lisaks sõltumatu advokaadiga kliendi kaitseõiguse kasutamiseks toimunud kirjalikule teabevahetusele ka i) ettevõtte siseselt levitatud teateid, milles esitatakse üksnes sõltumatu advokaadiga peetud teabevahetuse tekst või sisu ning mis sisaldavad õiguslast nõu (*määrus Hilti*, punktid 13 ja 16–18), ning ii) kliendi koostatud ettevalmistavaid dokumente, isegi kui neid advokaadile ei saadetud või kui neid ei koostatud selleks, et neid materiaalselt advokaadile saata, eeldusel et need koostati üksnes selleks, et küsida kaitseõiguse kasutamise raames advokaadilt õiguslast nõu (*kohtuotsus Akzo*, punktid 120–123). Advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse alusel võimaldatakse kaitset üksnes siis, kui advokaat on sõltumatu (s.t ta ei ole oma kliendiga töösuhtes); ettevõtte juristid jäävad sõnaselgelt teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtte kohaldamisalast välja, olenemata sellest, kas nad on advokatuuri liikmed, kas nende suhtes kehtivad distsipliini- ja kutse-eeetika eeskirjad või kas nad on kaitstud siseriiklike õigusnormidega: *kohtuotsus AM&S*, punktid 21, 22, 24 ja 27; *kohtuotsus Akzo*, punktid 166–168; seda kinnitas Euroopa Kohus ka oma 14. septembri 2010. aasta otsuses kohtuasjas C-550/07 P, punktid 44–51. Peale selle, kohtupraktika kohaselt kohaldatakse advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtet üksnes nende advokaatide suhtes, kellel on õigus tegeleda oma kutsealal ühes ELi liikmesriigis, olenemata sellest, millises riigis elab nende klient (*kohtuotsus AM&S*, punktid 25 ja 26), ning seda ei laiendata teistele kutselistele nõustajatele, nagu patendivolinikud, raamatupidajad jne. Lisaks tuleb märkida, et advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõttega on hõlmatud põhimõtteliselt kirjalik teabevahetus, mis toimus pärast sellise haldusmenetluse algatamist, mille tulemusena võidakse teha otsus ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja/või 102 kohaldamise kohta, või otsus, millega määratakse ettevõttele rahaline karistus; sellist kaitset saab laiendada ka varasemale kirjalikule teabevahetusele, mis toimus kaitseõiguse kasutamiseks ning mis on seotud kõnealuse menetluse sisuga (*kohtuotsus AM&S*, punkt 23).

⁽⁴⁴⁾ Sellest tulenevalt ei ole ettevõtja pelk väide, et dokument on kaitstud advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõttega, piisav selleks, et takistada komisjonil nimetatud dokumendi sisuga tutvumast, kui see ettevõtja ei esita mingeid asjakohaseid materjale selle väite toetamiseks (*kohtuotsus Akzo*, punkt 80; vt allpool). Oma väite tõendamiseks võib asjaomane ettevõtja eelkõige teavitada konkurentsi peadirektoraati sellest, kes on dokumendi koostaja ning kellele see on mõeldud, selgitada iga isiku kohustusi ja vastustust ning osutada dokumendi koostamise eesmärgile ja kontekstile. Samamoodi võib ta viidata dokumendi leidmise kontekstile, klassifitseerimise viisile või mis tahes seotud dokumentidele (*kohtuotsus Akzo*, punkt 80).

⁽⁴⁵⁾ *Kohtuotsus AM&S*, punktid 29–31. Ettevõtja võib hiljem esitada sellise otsuse peale tühistamishagi, lisades sellele vajaduse korral ajutiste meetmete kohaldamise taotluse (*AM&S*, punkt 32; vt allpool).

⁽⁴⁶⁾ *Kohtuotsus Akzo*, punktid 81 ja 82.

menetlust). Kuid kui komisjoni ametnikud leiavad kontrolli käigus, et ettevõtja esitatud materjal ei ole sellist laadi, mis tõendaks, et kõnealune dokument on kaitstud advokaadi ametisaladusega, nagu on kindlaks määratud Euroopa Liidu Kohtu praktikas – eelkõige juhul, kui kõnealune ettevõtja keeldub võimaldamast komisjoni ametnikel põgusalt dokumendiga tutvuda –, kuid mille puhul ei saa välistada, et dokument on kaitstud ametisaladusega, võivad ametnikud asetada vaidlustatud dokumendi pitseeritud ümbrikusse ning tuua selle komisjoni ruumidesse, eesmärgiga vaidlus lahendada.

55. Ettevõtjad või ettevõtjate ühendused võivad paluda, et ärakuulamise eest vastutav ametnik uuriks nõudeid, mille kohaselt on komisjoni poolt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklite 18, 20 või 21 alusel nõutav dokument, mida komisjonile ei esitatud, hõlmatud advokaadi ametisaladusega kohtupraktika tähenduses, kui ettevõtja ei ole olnud suuteline lahendada küsimust konkurentsi peadirektoraadiga ⁽⁴⁷⁾. Nõude esitanud ettevõtja võib suunata küsimuse ärakuulamise eest vastutavale ametnikule, kui ta nõustub, et ärakuulamise eest vastutav ametnik tutvub dokumendiga, mille suhtes taotletakse advokaadi ametisaladuse hoidmise kohustuse kohaldamist, ning mis tahes muude ärakuulamise eest vastutava ametniku hinnangu koostamiseks vajalike materjalidega. Avaldamata potentsiaalselt konfidentsiaalset teavet, edastab ärakuulamise eest vastutav ametnik vastutavale peadirektorile ning asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjate ühendusele oma esialgse seisukoha ning võib astuda asjakohaseid samme mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmiseks.
56. Kui kokkulepet ei saavutata, võib ärakuulamise eest vastutav ametnik koostada komisjoni pädevale liikmele põhjendatud soovitusel, avaldamata seejuures potentsiaalselt konfidentsiaalse dokumendi sisu. Nõude esitanud pool saab kõnealuse soovitusel koopia. Kui sel moel ei õnnestu küsimust lahendada, jätkab komisjon selle uurimist. Vajaduse korral võib ta vastu võtta otsuse, millega lükatakse nõue tagasi.
57. Juhul kui ettevõtja on taotlenud kaitset advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtte alusel ning on oma taotlust põhjendanud, ei tutvuta komisjon dokumendi sisuga (erandiks on ärakuulamise eest vastutav ametnik, kui küsimus on edastatud talle arutamiseks ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevusi käsitleva otsuse artikli 4 lõike 2 punkti a alusel) enne seda, kui ta on vastu võtnud otsuse, millega see taotlus tagasi lükatakse, ning on võimaldanud asjaomasel ettevõtjal edastada küsimuse Euroopa Liidu Kohtule. Seega, kui ettevõtja esitab tühistamishagi ja taotleb ajutiste meetmete kohaldamist kindlaksmääratud aja jooksul, ei ava komisjon pitseeritud ümbrikku ega tutvuta dokumentidega enne seda, kui Euroopa Liidu Kohus on ajutiste meetmete kohaldamise taotluse suhtes otsuse teinud ⁽⁴⁸⁾.
58. Ettevõtjatele, kes esitavad selgelt alusetuid taotlusi kaitse saamiseks advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõtte alusel pelgalt viivitustaktikana või kes on objektiivse põhjusega selle vastu, et komisjon uurimise raames põgusalt tutvub dokumentidega, võidakse määrata trahvi määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 kohaselt, kui on täidetud selle sätte muud tingimused. Samamoodi võidakse selliseid meetmeid arvesse võtta raskendavate asjaoludena, kui tehakse otsus trahvi määramiseks ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja/või 102 rikkumise eest ⁽⁴⁹⁾.

2.8. Konkurentsiastutuste vaheline teabevahetus

59. Uurimise raames võib komisjon vahetada teavet ka liikmesriikide konkurentsiastutustega vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 12. Komisjoni tava seoses kõnealuse teabevahetusega kirjeldatakse komisjoni teatistes konkurentsiastutuste võrgustiku raames tehtava koostöö kohta ⁽⁵⁰⁾.

2.9. Töökoosolekud

60. Konkurentsi peadirektoraat püüab kogu menetluse ajal kas omal algatusel või taotluse korral anda pooltele, kelle suhtes menetlus läbi viiakse, piisavalt võimalusi avatud ja otsekoheste arutelude pidamiseks – võttes arvesse uurimise etappi –, ning teha nende seisukohad teatavaks.

⁽⁴⁷⁾ Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 4 lõike 2 punkt a.

⁽⁴⁸⁾ Seega ei tutvuta komisjon vaidlustatud dokumendi sisuga enne, kui on möödunud tähtaeg, mille jooksul on võimalik esitada hagi taotluse tagasilükkamise otsuse peale. Kuid kuna sellisel hagil ei ole siiski peatavat mõju, peab asjaomane ettevõtja esitama kiiresti taotluse ajutiste meetmete kohaldamiseks, et peatada advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse põhimõttele tugineva kaitse taotluse tagasilükkamist käsitleva otsuse täitmine.

⁽⁴⁹⁾ Kohtuotsus *Akzo*, punkt 89.

⁽⁵⁰⁾ ELT C 101, 27.4.2004, lk 43.

61. Sellega seoses teeb komisjon ettepanekuid töökoosolekute korraldamiseks menetluse teatavates etappides. Töökoosolekud, millel osalemine on poolte jaoks täiesti vabatahtlik, võivad aidata parandada otsuste tegemise menetluse kvaliteeti ja tõhusust ning tagada läbipaistvust ning konkurentsi peadirektoraadi ja poolte vahelist suhtlust, eelkõige selleks, et teavitada pooli menetluse hetkeseisust menetluse olulistest etappides. Töökoosolekute korraldamise ettepanek tehakse üksnes neile pooltele, kelle suhtes uurimist läbi viiakse, ja mitte kaebuse esitajale (välja arvatud juhul, kui komisjon algatas menetluse määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 alusel ning kavatses teavitada kaebuse esitajat sellest, et komisjon lükkab kaebuse ametliku kirjaga tagasi rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 kohaselt) ega kolmandatele isikutele. Kui uurimise all on mitu poolt, tehakse töökoosoleku korraldamise ettepanek igale poolele eraldi. Kartellimenetluses tehakse ettepanek töökoosoleku korraldamiseks punkti 65 kohaselt.

2.9.1. Töökoosolekute kord

62. Töökoosolekud toimuvad tavaliselt komisjoni ruumides, kuid neid võib vajaduse korral pidada ka telefoni või videokonverentsi teel. Kohtumist juhatab tavaliselt konkurentsi peadirektoraadi kõrgem ametnik (direktor või asepeadirektor). Kuid mitut poolt hõlmavate juhtumite korral võib kohtumist juhatada ka vastutav üksuse juhataja.

2.9.2. Töökoosolekute ajastus

63. Konkurentsi peadirektoraat teeb ettepaneku töökoosolekute korraldamiseks menetluse mitmes olulisel etapil. Need kattuvad põhimõtteliselt (kuigi tavaliselt ei kattu need kartellimenetluste raames) järgmistel sündmustega:

1) Peatselt pärast menetluse algatamist: konkurentsi peadirektoraat teatab pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, selles etapis kindlaks tehtud küsimustest ning uurimise eeldatavast ulatusest. Sellel kohtumisel antakse pooltele võimalus esitada esialgseid vastuseid kindlakstehtud küsimustele ning see võib aidata konkurentsi peadirektoraati ka edasise uurimise asjakohase raamistiku valimisel. Kõnealust kohtumist võib samuti kasutada selleks, et arutada pooltega keelenõude täitmisest loobumist, mis võib olla vajalik uurimise korraldamiseks. Selles etapis esitab konkurentsi peadirektoraat tavaliselt juhtumi arutamise esialgse ajakava. Sellist esialgset ajakava ajakohastatakse vajaduse korral järgmistel töökoosolekutel.

2) Kui uurimisega ollakse juba piisavalt kaugelt jõudnud: see kohtumine annab pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, võimaluse tutvuda, millised on komisjoni esialgsed seisukohad pärast toimunud uurimist seoses juhtumi staatusega ning kindlaks määratud konkurentsiküsimustega. Konkurentsi peadirektoraat ja pooled võivad kasutada kohtumist ka teatavate küsimuste ning juhtumi lõpptulemuse jaoks asjakohaste faktide selgitamiseks.

64. Vastuväidete esitamise korral tehakse pooltele samuti ettepanek töökoosoleku korraldamiseks pärast seda, kui pooled on esitanud oma vastuse vastuväidetele või pärast suulist ärakuulamist, kui see peaks toimuma: sellel kohtumisel teatatakse pooltele tavaliselt komisjoni esialgsed seisukohad selle kohta, kuidas ta kavatses juhtumiga edasi tegeleda.

65. Kartellimenetluse raames võimaldatakse ühe töökoosoleku korraldamist pärast suulist ärakuulamist. Lisaks võimaldatakse töökoosoleku korraldamist seoses menetlustega, mille tulemusena tehakse kohustusi kehtestav otsus (vt 4. jagu), ning kaebuse esitajatele juhul, kui komisjon on algatanud menetluse määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 alusel ning kavatses teavitada kaebuse esitajat sellest, et komisjon lükkab kaebuse ametliku kirjaga tagasi rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 kohaselt (vt 5. jagu).

66. Töökoosolekute korraldamine ei välista mingil moel uurimiselaste poolte, kaebuse esitajate või kolmandate isikute ja konkurentsi peadirektoraadi vaheliste arutelude toimumist juhtumi sisu või ajastuse küsimustes muul ajal kui menetluse vältel, kui see on vajalik.

2.10. Kolmepoolsed kohtumised

67. Lisaks konkurentsi peadirektoraadi ja iga poole kahepoolsetele kohtumistele, nagu töökoosolekud, võib komisjon erandjuhtudel otsustada kutsuda pooled, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, ning tõenäoliselt ka kaebuse esitaja ja/või kolmandad isikud kolmepoolsele kohtumisele. Selline kohtumine korraldatakse juhul, kui konkurentsi peadirektoraat on seisukohal, et uurimise huvides on kuulata ära kõigi poolte seisukohad asjaolude kohta või kontrollida faktide õigsust ühe kohtumise raames. Selline kohtumine võib olla uurimise jaoks kasulik näiteks juhul, kui oluliste andmete või tõenditena on esitatud kaks või enam vastandlikku seisukohta või lahknevat teavet.
68. Kõik kolmepoolsed kohtumised toimuvad tavaliselt komisjoni algatusel ning nendel osalemine on vabatahtlik. Kolmepoolseid kohtumisi juhatab tavaliselt konkurentsi peadirektoraadi kõrgem ametnik (direktor või asepeadirektor). Kolmepoolne kohtumine ei asenda ametlikku suulist ärakuulamist.
69. Kui toimuvad kolmepoolsed kohtumised, tuleks need korraldada uurimisetapis võimalikult varakult (pärast menetluse algatamist ja enne vastuväidete esitamist), et aidata komisjonil jõuda sisulistes küsimustes järeldusele enne seda, kui komisjon otsustab, kas esitada vastuväited. Asjakohastel juhtudel ei ole sellise kohtumise korraldamine pärast vastuväidete esitamist siiski välistatud. Kolmepoolsed kohtumised tuleks ette valmistada päevakorra alusel, mille konkurentsi peadirektoraat määrab kindlaks pärast konsulteerimist kõigi pooltega, kes nõustuvad kohtumisel osalema. Kohtumise ettevalmistamiseks võivad kohtumisel osalevad pooled vahetada vastastikku mittekonfidentsiaalset teavet piisavalt aegsasti enne kohtumist.

2.11. Kohtumised voliniku või peadirektoriga

70. Kui pooled seda taotlevad, on levinud tava anda uurimise all olevate poolte ja kaebuse esitaja juhtivatele töötajatele võimalus arutada juhtumit kas konkurentsi peadirektoraadi peadirektori, kartellide valdkonna asepeadirektori või vajaduse korral konkurentsivolinikuga. Juhtivate töötajatega võivad kaasas olla nende õigus- ja/või majandusnõustajad.

2.12. Olulise teabe läbivaatamine

71. Komisjon annab pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, avatud mõttevahetuse soodustamiseks ametlikel kaebustel põhinevate juhtumite puhul menetluse varajases etapis (kui leitakse, et see ei kahjusta tõenäoliselt uurimist) ja hiljemalt peatselt pärast menetluse algatamist võimaluse esitada märkusi kaebuse mittekonfidentsiaalse versiooni kohta⁽⁵¹⁾. See ei pruugi olla nii juhul, kui kaebus lükatakse tagasi varajases etapis ja edasist põhjalikku uurimist ei toimu (nt põhjendusega, et kaebuse põhjal meetmete võtmiseks ei ole piisavalt alust, mida teatakse ka kui Euroopa Liidu huvi puudumist).
72. Varajase juurdepääsu andmine kaebusele võib võimaldada pooltel anda kasulikku teavet menetluse varajases etapis ning hõlbustada juhtumi hindamist.
73. Samamoodi on komisjoni eesmärk anda pooltele, kelle suhtes menetlust teostatakse, peatselt pärast menetluse algatamist võimalus vaadata läbi komisjonile juba esitatud muu olulise teabe mittekonfidentsiaalsed versioonid. Sellise teabe hulka kuulub kaebuse esitaja või huvitatud kolmandate isikute esitatud oluline teave, kuid see ei hõlma näiteks teabenõuetele saadetud vastuseid. Pärast sellist varajast etappi jagatakse muud sarnast teavet pooltega üksnes juhul, kui see on uurimise huvides ning sellega ei kaasne uurimisetapi põhjendamatu aeglustamise ohtu. Komisjon võtab arvesse kaebuse esitaja või huvitatud kolmandate isikute põhjendatud taotlusi nende esitatud teabe mitteaavaldamiseks enne vastuväidete esitamist, kui nad on tõeliselt mures konfidentsiaalsuse pärast, sealhulgas tunnevad hirmu kättemaksu ees ja soovivad kaitsta ärisaladust.

⁽⁵¹⁾ Uurimise all oleva isiku poolt kaebusele antud vastuse mittekonfidentsiaalne versioon võidakse seejärel esitada kaebuse esitajale.

74. Olulise teabe läbivaatamist ei võimaldata kartellimenetluse raames (vt punkt 4).

2.13. Uurimisetapi võimalikud tulemused

75. Kui komisjon on jõudnud esialgsele seisukohale juhtumiga seoses tõstatatud peamistes küsimustes, on tal mitu erinevat menetluslikku võimalust:

- komisjon võib otsustada jätkata menetlust eesmärgiga võtta vastu vastuväited, et teha keelav otsus kõigis või osades menetluse algatamisel kindlaks määratud küsimustes (vt osa 3);
- uurimise all olevad pooled võivad kaaluda ettepaneku tegemist selliste kohustuste võtmiseks, millega tegeletakse uurimisest tulenevate konkurentsiprobleemidega, või vähemalt näidata oma soovi sellist võimalust arutada. Sellisel juhul võib komisjon otsustada alustada arutelu, pidades silmas kohustusi kehtestava otsuse tegemist (vt 4. jagu);
- komisjon võib otsustada, et seoses kõigi pooltega või mõne poolega puudub alus menetluse jätkamiseks, ning lõpetada menetluse vastavalt sellele. Kui juhtum algatati kaebuse alusel, annab komisjon enne juhtumi lõpetamist kaebuse esitajale võimaluse väljendada oma seisukohta (vt 5. jagu kaebuste tagasilükkamise kohta).

76. Kui menetluse korral, milles osaleb mitu poolt, lõpetatakse juhtum ühe või mitme poole jaoks juba varajases etapis pärast menetluse ametlikku algatamist, teavitab komisjon pooli oma otsusest ning lisaks avaldab ta sellekohase märkuse oma veebisaidil ja/või annab välja pressiteate nende juhtumite puhul, kui menetluse algatamisest teatati avalikult. Sama kehtib juhtumite puhul, millega seoses menetlust ametlikult ei algatatud, kuid komisjon on juba teatanud avalikult uurimisest (nt kinnitades kontrollide toimumist).

3. MENETLUS, MILLE TULEMUSENA TEHAKSE KEELAV OTSUS

77. Sellistes menetlustes, mille tulemusena võidakse teha keelav otsus, on oluliseks menetlusetapiks vastuväidete vastuvõtmine. Vastuväidete vastuvõtmine ei mõjuta siiski uurimise lõpptulemust. Selle tulemusena võidakse sama hästi juhtum lõpetada keelavat või kohustusi kehtestavat otsust tegemata.

3.1. Õigus olla ära kuulatud

78. Menetluse osalistel õigus olla ära kuulatud enne nende huve kahjustava lõpliku otsuse tegemist on ELi õiguse aluspõhimõte. Komisjon on pühendunud selle tagamisele, et komisjoni menetlustes antakse pooltele võimalus selle õiguse tegelikult kasutamiseks⁽⁵²⁾.

79. Ärakuulamise eest vastutavate ametnike ülesanne on kaitsta menetlusõiguse, eelkõige õiguse olla ära kuulatud konkurentsimenetlustes, tõhusat kasutamist⁽⁵³⁾. Ärakuulamise eest vastutavad ametnikud täidavad oma ülesandeid konkurentsi peadirektoraadist täiesti sõltumatult ning vaidlused, mis tekivad konkurentsi peadirektoraadi ja mis tahes poole vahel, kelle suhtes menetlus toimub, võidakse esitada lahendamiseks asjaomasele ärakuulamise eest vastutavale ametnikule.

80. Ärakuulamise eest vastutav ametnik on otseselt kaasatud kogu kartellimenetluse jooksul, sealhulgas eelkõige suulise ärakuulamise korraldamisse ja läbiviimisesse, kui seda kasutatakse. Pärast suulist ärakuulamist ning võttes arvesse poolte kirjalikke vastuseid vastuväidetele, annab ärakuulamise eest vastutav ametnik ärakuulamise ja selle põhjal tehtavate järelduste kohta aru konkurentsiküsimuste eest vastutavale volinikule. Enne seda, kui volinike kolleegium langetab lõpliku otsuse, teavitab ärakuulamise eest vastutav ametnik kolleegiumit lisaks sellest, kas kogu haldusmenetluse jooksul on austatud poolte õigust kasutada tõhusalt menetlusõigusi. Lõpparuanne koos komisjoni lõpliku otsusega saadetakse pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, ning avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁽⁵²⁾ Eespool nimetatud määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 27.

⁽⁵³⁾ Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikkel 1.

3.1.1. Vastuväited

81. Enne adressaadi huve kahjustava otsuse, eelkõige otsuse, milles leitakse, et on aset leidnud ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 rikkumine, ning millega antakse korraldus sellise tegevuse lõpetamiseks (määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 7) ja/või määratakse trahvid (määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 23), vastuvõtmist peab komisjon andma pooltele, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, võimaluse olla ära kuulatud küsimustes, mis on kutsunud esile komisjoni vastuväiteid⁽⁵⁴⁾. Selleks võtab komisjon vastu vastuväited, millest teavitatakse iga poolt, kelle suhtes menetlust läbi viiakse.

3.1.1.1. Vastuväidete eesmärk ja sisu

82. Vastuväidetes esitatakse komisjoni esialgsed seisukohad ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja/või 102 väidetava rikkumise suhtes, milleni jõuti pärast põhjalikku uurimist. Vastuväidete eesmärk on teavitada asjaomaseid pooli nende vastu esitatud vastuväidetest, eesmärgiga anda neile võimalus kasutada oma kaitseõigust nii kirjalikult kui ka suuliselt (ärakuulamisel). Seega on tegemist olulise menetlusliku tagatisega, millega kindlustatakse, et järgitakse õigust olla ära kuulatud. Asjaomastele pooltele esitatakse kogu teave, mida neil on vaja enda tõhusaks kaitsmiseks ja nende vastu esitatud süüdistustele vastamiseks.

3.1.1.2. Võimalike parandusmeetmete kehtestamine ja poolte argumendid

83. Kui komisjon kavatab kehtestada poolte suhtes parandusmeetmeid kooskõlas määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 lõikega 1, esitatakse vastuväidetes kavandatavad parandusmeetmed, mis võivad olla vajalikud kahtlustatava rikkumise lõpetamiseks. Esitatud teave peaks olema piisavalt üksikasjalik, et pooltel oleks võimalik end kaitsta seoses kavandatavate meetmete vajalikkuse ja proportsionaalsusega. Kui kavandatakse struktuurseid parandusmeetmeid vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 lõikele 1, esitatakse vastuväidetes põhjused, miks puuduvad sama tõhusad tegevusega seotud parandusmeetmed, või miks on komisjon seisukohal, et igasugune sama tõhus tegevusega seotud parandusmeede oleks asjaomase ettevõtja jaoks koormavam kui struktuurne parandusmeede.

3.1.1.3. Võimalike trahvide määramine ja poolte argumendid

84. Vastuväidetes märgitakse selgelt, kas komisjon kavatab määrata ettevõtjatele trahve juhul, kui vastuväited jäävad jõusse (määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 23). Sellisel juhul osutatakse vastuväidetes asjakohastele põhimõtetele, mis on esitatud trahvide määramist käsitlevates suunistes⁽⁵⁵⁾. Komisjon esitab vastuväidetes olulised faktid ja õiguslikud aspektid, mis võivad tuua kaasa trahvi määramise, näiteks rikkumise kestus ja raskusaste ning asjaolu, et rikkumine pandi toime tahtlikult või hooletuse tõttu. Vastuväidetes tuleb samuti märkida piisavalt täpselt, et teatavad asjaolud võivad olla raskendavateks ning nii palju kui võimalik ka kergendavateks tingimusteks.

85. Kuigi komisjonil ei ole sellega seoses mingeid õiguslikke kohustusi, püüab komisjon läbipaistvuse tagamiseks (ning olemasolevat teavet kasutades) hõlmata vastuväidetega muid täiendavaid küsimusi, mis on asjakohased trahvide hilisemal arvutamisel, sealhulgas arvesse võetavaid vastavaid müüginäitajaid ning aastat või aastaid, mis võetakse aluseks sellise müügi väärtuse leidmisel. Seda teavet võib pärast vastuväidete koostamist anda ka pooltele. Mõlemal juhul antakse pooltele võimalus märkusi esitada.

86. Kui komisjon soovib oma lõplikus otsuses kalduda kõrvale vastuväidetes esitatud faktidest või õiguslikest küsimustest ning kui sellega seatakse üks pool või mitu poolt ebasoodsasse olukorda või kui komisjon kavatab võtta arvesse täiendavaid süüstavaid tõendeid, antakse asjaomasele poolele või asjaomastele pooltele alati võimalus esitada selle kohta oma seisukohad nõuetekohasel viisil.

⁽⁵⁴⁾ Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 27.

⁽⁵⁵⁾ Suunised määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT C 210, 1.9.2006, lk 2).

87. Vastuväidetes teatab komisjon pooltele, et vastavalt trahvide määramist käsitlevate suuniste punktile 35⁽⁵⁶⁾ võib komisjon erandjuhtudel ja taotluse korral võtta arvesse ettevõtja suutmatust trahvi maksta ning vähendada sellist trahvi või tühistada sellise trahvi, mis oleks vastasel korral määratud, kui trahv kahjustaks pöördumatult ettevõtja majanduslikku elujõulisust.
88. Sellist taotlust esitavad ettevõtjad peaksid olema valmis esitama oma taotluse toetamiseks üksikasjalikku ja ajakohastatud finantsteavet. Tavaliselt võtab konkurentsi peadirektooraat pooltega ühendust, et koguda täiendavat teavet ja/või täpsustada saadud teavet. See võimaldab pooltel esitada komisjonile täiendavat asjakohast teavet. Hinnates ettevõtja väidet maksejõuetuse kohta, uurib komisjon eelkõige viimaste aastate finantsaruandeid ning jooksva aasta ja järgmiste aastate prognoose, finantstugevuse, rentaabluse, maksejõulisuse ja likviidsuse mõõtmiseks kasutatavaid suhtarve ning ettevõtja suhteid väliste finantspartnerite ja aktsionäride/osanikega. Komisjon uurib samuti iga ettevõtja konkreetset sotsiaalset ja majanduslikku olukorda ning hindab, kas trahvi määramise tulemusena on tõenäoline, et ettevõtja varad kaotavad olulisel määral oma väärtust⁽⁵⁷⁾.
89. Finantsolukorda hinnatakse kõigi ettevõtjate puhul, kes on esitanud taotluse suutmatuse kohta trahve maksta, vahetult enne otsuse vastuvõtmist ning selle käigus tuginetakse ajakohastatud teabele olenevata sellest, kas vastav taotlus esitati.
90. Pooled võivad suulisel ärakuulamisel esitada oma argumendid ka nende küsimuste kohta, mis võivad olla olulised võimalike trahvide määramisel⁽⁵⁸⁾.

3.1.1.4. L ä b i p a i s t v u s

91. Peatselt pärast vastuväidete adressaatidele kättetoimetamist avaldab komisjon menetluse läbipaistvuse parandamiseks üldjuhul pressiteate, milles esitatakse vastuväidete põhiküsimused. Kõnealuses pressiteates märgitakse sõnaselgelt, et vastuväited ei määra menetluse lõpptulemust, mis selgub pärast poolte ärakuulamist.

3.1.2. J u u r d e p ä ä s t o i m i k u l e

92. Vastuväidete adressaatidele antakse juurdepääs komisjoni toimikule vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõikele 2 ning rakendusmääruse artiklitele 15 ja 16, et neil oleks võimalik tõhusalt väljendada oma seisukohti vastuväidetes esitatud komisjoni esialgsete järelduste kohta.
93. Toimikule juurdepääsu kord, samuti üksikasjalik loetelu dokumendiliikidest, millele juurdepääs antakse, ja konfidentsiaalsust käsitlevad aspektid on hõlmatud eraldiseisva teatisega toimikule juurdepääsu kohta⁽⁵⁹⁾. Komisjoni toimikule juurdepääsu andmine on eeskätt konkurentsi peadirektoraadi ülesanne. Ärakuulamise eest vastutavad ametnikud lahendavad poolte, teabe esitajate ja konkurentsi peadirektoraadi vahelisi vaidlusi seoses juurdepääsuga komisjoni toimikus sisalduvale teabele kooskõlas teatisega toimikule juurdepääsu kohta, kohaldatavate eeskirjade ja asjakohases kohtupraktikas esitatud põhimõtetega. Lisaks on kartellijuhtumite ja kokkuleppemenetluste puhul juurdepääs ettevõtja aruannetele reguleeritud erieeskirjadega⁽⁶⁰⁾.
94. Tõhus juurdepääs toimikule sõltub suures osas koostööst poolte ja teiste ettevõtjate vahel, kelle edastatud teavet toimik sisaldab. Nagu märgitud eespool punktis 41, peavad teabe esitajad kooskõlas rakendusmääruse artikli 16 lõikega 3 põhjendama oma konfidentsiaalsusnõudeid ning esitama teabest mittekonfidentsiaalse versiooni. Selline mittekonfidentsiaalne versioon tuleb esitada samas formaadis nagu konfidentsiaalne teave, kuid välja jäetud lõigud asendatakse neid käsitleva kokkuvõtva teabega. Kui ei lepita kokku teisiti, tuleks mittekonfidentsiaalne versioon esitada samaaegselt originaalteabega. Kui mittekonfidentsiaalset versiooni ei esitata, võidakse eeldada, et dokumendid ei sisalda konfidentsiaalset teavet⁽⁶¹⁾.

⁽⁵⁶⁾ Vt joonealust märkust 55.

⁽⁵⁷⁾ Vt 12. juuni 2010. aasta teatis SEK(2010) 737/2.

⁽⁵⁸⁾ Vt punkt 107.

⁽⁵⁹⁾ Teatis komisjoni toimikutele juurdepääsureeglite kohta (viidatud eespool).

⁽⁶⁰⁾ Komisjoni teatise, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (viidatud eespool), punktid 31–35 ning komisjoni teatise, mis käsitleb kokkuleppemenetluse läbiviimist (viidatud eespool), punktid 35–40.

⁽⁶¹⁾ Vt rakendusmääruse artikli 16 lõige 4.

3.1.3. Menetlused konfidentsiaalse teabe vahetamise lihtsustamiseks menetluse osaliste vahel

95. Lisaks võimalustele, mida kaalutakse teatistes toimikule juurdepääsu kohta, võib teabe mittekonfidentsiaalsete versioonide koostamise kohustusest tuleneva koormuse leevendamiseks kasutada kahte täiendavat menetlust: läbirääkimiste tulemusel avaldamine kitsale isikutingile ning nn eriruumi menetlus.
96. Esiteks, konkurentsi peadirektoraat võib teatavatel juhtudel, eriti kui tegemist on väga mahuka toimikuga, olla nõus, et pooled lepivad vabatahtlikult kokku läbirääkimiste tulemusel avaldamise menetluse kasutamises. Selle menetluse kohaselt lepib pool, kellel on õigus toimikuga tutvuda, kahepoolset kokku konfidentsiaalsust taotlevate teabe esitajatega, et ta saab nende poolt komisjonile esitatud kogu teabe või osa sellest, sealhulgas konfidentsiaalse teabe. Pool, kellele antakse juurdepääs toimikule, piirab teabele juurdepääsu kitsa isikutingiga (selle üle otsustavad pooled üksikjuhtumipõhiselt ja taotluse korral konkurentsi peadirektoraadi järelevalve all). Sel määral, mil kõnealune läbirääkimiste tulemusel antud juurdepääs toimikule piirab poole õigust saada juurdepääs uurimistoimikule, peab asjaomane pool loobuma oma õigusest pääseda juurde komisjoni toimikule. Tavaliselt saab pool läbirääkimiste tulemusel avaldamise menetluse kohase teabe otse teabe esitajalt. Kui erandjuhul teeb sellise kokkuleppe kohaselt avaldatava teabe kitsale isikutingile kättesaadavaks komisjon, peavad teabe esitajad loobuma komisjoni suhtes oma õigusest konfidentsiaalsusele.
97. Teiseks, konkurentsi peadirektoraat võib kasutada nn eriruumi menetlust. Seda menetlust kasutatakse tavaliselt ökonomeetrilise analüüsi jaoks oluliste kvantitatiivsete andmete avaldamiseks. Selle menetluse kohaselt koondatakse osa toimikust, sealhulgas konfidentsiaalne teave, komisjoni ruumides asuvasse tuppa (nn eriruum). Komisjoni ametniku järelevalve all antakse eriruumile juurdepääs väikesele rühmale inimestele, s.t poole välisele õigusnõustajale ja/või majandusnõustajatele (keda koos nimetatakse „nõustajad“). Nõustajad võivad kasutada eriruumis hoitavat teavet oma kliendi kaitsmiseks, kuid ei või kliendile avaldada mingit konfidentsiaalset teavet. Eriruum on varustatud mitme tööjaamaga ja vajaliku tarkvaraga (ning vajaduse korral komisjoni seisukoha toetamiseks kasutatavate vajalike andmekogude ja ajalooliste logifailidega). Ruumis puudub võrguühendus ning keelatud on igasugune suhtlemine välismaailmaga. Nõustajatel lubatakse eriruumis viibida tavapärase tööpäeva jooksul ning põhjendatud juhtudel võidakse juurdepääs anda mitmeks päevaks. Nõustajatel on rangelt keelatud teha dokumentidest koopiaid ning kokkuvõtteid või märkmeid nende kohta ning nad võivad eriruumist kaasa võtta üksnes lõpparuande. Juhtumiga tegelev rühm kontrollib, et lõpparuanne ei sisalda konfidentsiaalset teavet. Iga nõustaja allkirjastab konfidentsiaalsuskokkuleppe ning enne eriruumi sisenemist tutvustatakse talle erijuurdepääsu tingimusi. Sel määral, mil kõnealuse eriruumi menetluse kasutamine piirab poole õigust saada täielik juurdepääs uurimistoimikule, kohaldatakse ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevusi käsitleva otsuse artiklis 8 sätestatud menetluslikke tagatisi.
98. Ärakuulamise eest vastutav ametnik võib ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevusi käsitleva otsuse artikli 8 lõike 4 kohaselt otsustada, et eriruumi menetlust kasutatakse nendel harvadel juhtudel, kui juurdepääs teatavale konfidentsiaalsele teabele on poole kaitseõiguse kasutamiseks vältimatu ning kui ärakuulamise eest vastutav ametnik leiab kõiki asjaolusid arvesse võttes, et konfidentsiaalsuse tagamise ja kaitseõiguse kasutamise vahelist vastuolu saab kõige paremini lahendada just sel moel. Ärakuulamise eest vastutav ametnik ei tee sellist otsust, kui ta leiab, et eriruumi kasutamine ei ole asjakohane ning et juurdepääs teabele tuleks anda muul moel (nt mittekonfidentsiaalsete versioonide abil).

3.1.4. Vastuväidetele esitatud kirjalik vastus

99. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 1 kohaselt annab komisjon vastuväidete adressaatidele võimaluse olla ära kuulatud küsimustes, mis on kutsunud esile komisjoni vastuväiteid. Kirjalik vastus võimaldab pooltel, kelle suhtes menetlust läbi viiakse, esitada oma seisukohad komisjoni vastuväidete kohta.
100. Vastuväidetele vastamise tähtaja määramisel võetakse arvesse nii teabe koostamiseks kuluvat aega kui ka juhtumi kiireloomulisust⁽⁶²⁾. Vastuväidete adressaatidel on õigus saada kirjaliku vastuse esitamiseks

⁽⁶²⁾ Vt kohtuasi T-44/00: *Mannesmannröhren-Werke AG vs. komisjon* (EKL 2004, lk II-2223, punkt 65).

aega vähemalt neli nädalat⁽⁶³⁾. Konkurentsi peadirektoraat määrab pikema tähtaja (tavaliselt kaks kuud, kuigi tähtaeg võib juhtumi asjaoludest sõltvalt olla ka lühem või pikem), võttes muu hulgas arvesse järgmisi aspekte:

- toimiku maht ja keerukus (nt rikkumiste arv, rikkumise või rikkumiste väidetav kestus, dokumentide maht ja arv ja/või eksperthinnangute maht ja keerukus) ja/või
- asjaolu, kas vastuväidete adressaadil, kes tähtaja pikendamist taotleb, on olnud varem juurdepääsu teabele (nt oluline teave, leebema kohtlemise taotlus) ja/või
- mis tahes muud objektiivsed takistused, millega taotlust esitav vastuväidete adressaat võib oma seisukohtade esitamisel kokku puutuda.

101. Vastuväidete adressaat võib esialgse tähtaja jooksul taotleda vastamise tähtaja pikendamist, esitades konkurentsi peadirektoraadile põhjendatud taotluse vähemalt 10 tööpäeva enne esialgse tähtaja möödumist. Sellise taotluse rahuldamata jätmise korral või kui vastuväidete adressaat ei nõustu antud pikenduse kestusega, võib ta enne esialgse tähtaja möödumist edastada küsimuse läbivaatamiseks äraakuulamise eest vastutavale ametnikule.

102. Tähtaega hakatakse arvestama kuupäevast, mil anti juurdepääs toimiku põhidokumentidele⁽⁶⁴⁾. Tähtaega ei hakata üldjuhul arvestama enne seda, kui vastuväidete adressaadile on pakutud juurdepääsu dokumentidele, nt ettevõtja aruanded, millega on võimalik tutvuda üksnes komisjoni ruumides. Asjaolu, et juurdepääsu ei antud kogu toimikule, ei tähenda automaatselt seda, et tähtaega ei ole hakatud arvestama⁽⁶⁵⁾.

103. Kui see on nõutav kaitseõigusega⁽⁶⁶⁾ või kui see võib komisjoni arvates aidata täiendavalt selgitada juhtumi jaoks olulisi faktilisi ja õigusküsimusi, võib komisjon anda pooltele koopia mittekonfidentsiaalsest versioonist (või selle konkreetsetest osadest) või teiste poolte kirjalikest vastustest vastuväidetele. Seda tehakse tavaliselt enne suulist äraakuulamist, et võimaldada pooltel esitada suulisel äraakuulamisel nende kohta märkuseid. Komisjon võib samuti otsustada teha seda asjakohastel juhtudel seoses kaebuse esitajate ja lubatud kolmandate isikutega. Kui antakse juurdepääs teiste poolte vastustele, kuna see on nõutav kaitseõiguse kasutamiseks, on pooltel samuti õigus saada piisavat lisaega nende vastuste kohta märkuste esitamiseks.

3.1.5. Kaebuse esitajate ja huvitatud kolmandate isikute õigused

104. Kaebuse esitajad on menetlusega tihedalt seotud. Rakendusmääruse artikli 6 lõike 1 kohaselt on neil õigus saada vastuväidete mittekonfidentsiaalne versioon ning komisjon näeb ette tähtaja, mille jooksul kaebuse esitaja võib esitada kirjalikult oma seisukohad. Piisavalt aegsasti enne esialgse tähtaja möödumist võib komisjonile esitada põhjendatud taotluse selle tähtaja pikendamiseks. Kui sellist taotlust ei rahuldata või kui konkurentsi peadirektoraat ja kaebuse esitaja ei jõua taotletava pikendamise suhtes kokkuleppele, võib kaebuse esitaja saata küsimuse lahendamiseks äraakuulamise eest vastutavale ametnikule, esitades selleks põhjendatud taotluse⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶³⁾ Vt rakendusmääruse artikli 17 lõige 2. Kokkuleppemenetluste suhtes kohaldatava eeskirja kohta vt rakendusmääruse artikkel 10a.

⁽⁶⁴⁾ Enamasti antakse pooltele juurdepääs toimikule CD-ROMi abil, mis sisaldab kõiki toimikus olevaid dokumente.

⁽⁶⁵⁾ Vt kohtuasi T-44/00: *Mannesmannröhren-Werke AG vs. komisjon* (EKL 2004, lk II-2223, punkt 65). Vt ka äraakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse 15. põhjendus: „Erandolukorras võib äraakuulamise eest vastutav ametnik peatada selle ajavahemiku kulgemise, mille jooksul vastuväidete saaja peaks vastuväidetele vastama, kuni vaidlus toimikule juurdepääsu üle on lahendatud, kui saajal ei oleks võimalik määratud tähtaja jooksul vastata ja tähtaja pikendamine ei oleks asjaomasel ajahetkel sobiv lahendus.”

⁽⁶⁶⁾ Vt liidetud kohtuasjad T-191/98 ja T-212/98-T-214/98: *Atlantic Container Line ja teised vs. komisjon* (EKL 2003, lk II-3275); kohtuasi T-54/03: *Lafarge vs. komisjon* (EKL 2008, lk II-120, punktid 69–73); kohtuasi T-52/03: *Knauf vs. komisjon* (EKL 2008, lk II-115, punktid 41–47, 67–79); 1. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-407/08 P: *Knauf vs. komisjon* (seni avaldamata), punktid 23–28.

⁽⁶⁷⁾ Äraakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 9 lõige 2.

105. Taotluse korral kuulab komisjon kooskõlas rakendusmääruse artikliga 13 ära ka teised füüsilised või juriidilised isikud, kes suudavad tõendada piisavat huvi seoses menetluse tulemusega. Ärakuulamise eest vastutav ametnik teeb otsuse selle kohta, kas sellistel kolmandatel isikutel lubatakse menetluses osaleda. Menetluses osaleda lubatud pooltele teatatakse kirjalikult menetluse laad ja sisu ning komisjon määrab kindlaks tähtaja, mille jooksul saavad nad oma seisukohti kirjalikult esitada. Piisavalt aegsasti enne esialgse tähtaja möödumist võib konkurentsi peadirektoraadile esitada põhjendatud taotluse selle tähtaja pikendamiseks. Kui sellist taotlust ei rahuldata või kui konkurentsi peadirektoraat ja menetlusse lubatud kolmas isik ei jõua taotletava pikendamise suhtes kokkuleppele, võib kolmas isik saata küsimuse lahendamiseks ärakuulamise eest vastutavale ametnikule, esitades selleks põhjendatud taotluse⁽⁶⁸⁾.

3.1.6. Suuline ärakuulamine

106. Igal poolel, kellele vastuväited on adresseeritud, on õigus saada suuliselt ära kuulatud. Suulist ärakuulamist võib taotleda vastuväidetes kirjalikuks vastamiseks antud tähtaja jooksul.
107. Suuline ärakuulamine võimaldab pooltel väljendada kirjalikult esitatud seisukohti suuliselt ning täiendada vajaduse korral kirjalikke tõendeid või teavitada komisjoni muudest küsimustest, mis võivad olla asjakohased. Suuline ärakuulamine võimaldab pooltel esitada oma argumendid ka nende küsimuste kohta, mis võivad olla olulised võimalike trahvide määramisel. Asjaolu, et ärakuulamine ei ole avalik, tagab, et kõik osalejad saavad end vabalt väljendada. Ärakuulamisel avaldatud mis tahes teavet kasutatakse ainult ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamisega seotud kohtu- ja/või haldusmenetluse otstarbel ning ükski ärakuulamisel osaleja ei avalda ega kasuta seda mis tahes muul eesmärgil. Seda piirangut kohaldatakse ka suulise ärakuulamise protokollis suhtes, samuti mis tahes visuaalselt esitatud materjali suhtes. Kui suulisel ärakuulamisel avaldatud teavet kasutatakse muul kui ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamisega seotud kohtu- ja/või haldusmenetluse otstarbel mis tahes ajal välise õigusnõustaja osalusel, võib komisjon teatada juhtumist selle õigusnõustaja advokaaturile, et tema suhtes alustataks distsiplinaarmenetlust.
108. Pidades silmas suulise ärakuulamise olulisust, on konkurentsi peadirektoraadil tavaks tagada, et protsessi on pidevalt kaasatud konkurentsi peadirektoraadi kõrgemad ametnikud (direktor või asepeadirektor) koos uurimise eest vastutavatest komisjoni ametnikest moodustatud töörühmaga. Ärakuulamise eest vastutav ametnik kutsub ärakuulamisel osalema ka liikmesriikide konkrentsiasutused, peaökonoomisti meeskonna ning asjaomased komisjoni talitused,⁽⁶⁹⁾ sealhulgas õigustalituse.

3.1.7. Täiendavad vastuväited ja asjaolusid käsitlev kiri

109. Kui pärast vastuväidete esitamist ilmnevad uued tõendid, millele komisjon kavatses tugineda, või kui komisjon kavatses muuta oma õiguslikku hinnangut asjaomase ettevõtja kahjuks, antakse kõnealusele ettevõtjale võimalus esitada oma seisukohad nende uute aspektide kohta.
110. Kui esitatakse täiendavad vastuväited või kui muudetakse selle rikkumise laadi, milles ettevõtjat süüdistatakse,⁽⁷⁰⁾ teatab komisjon sellest pooltele täiendavates vastuväidetes. Enne seda tehakse pooltele tavaliselt ettepanek korraldada töökoosolek. Kohaldatakse samu eeskirju nagu vastuväidetele vastamise tähtaja määramisel (vt eespool), kuigi üldjuhul määratakse sellega seoses lühem tähtaeg.
111. Kui uued tõendid, millele komisjon kavatses tugineda, üksnes kinnitavad ettevõtja vastu vastuväidetes juba esitatud seisukohti, juhivad komisjon asjaomaste poolte tähelepanu sellele tavalise kirjaga (nn asjaolusid käsitlev kiri)⁽⁷¹⁾. Asjaolusid käsitleva kirjaga antakse ettevõtjatele võimalus esitada kindlaks määratud tähtaja jooksul kirjalikke märkusi uute tõendite kohta. Komisjonile võib esitada

⁽⁶⁸⁾ Vt joonealust märkust 67.

⁽⁶⁹⁾ Vt konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil dokument „Tähtsaimad osalejad ja kontrollid ja tasakaal”.

⁽⁷⁰⁾ Täiendavad vastuväited esitatakse näiteks juhul, kui uued tõendid annavad komisjonile alust pikendada rikkumise kestust, laiendada selle geograafilist ulatust või rikkumise laadi või ulatust.

⁽⁷¹⁾ Kui komisjon edastab poolele kõigest teiste isikute poolt vastuväidetele antud kirjalike vastuste mittekonfidentsiaalse versiooni (või konkreetset väljavõtet sellest) ning annab talle võimaluse esitada oma märkused (vt punkt 103), ei ole tegemist asjaolusid käsitleva kirjaga.

põhjendatud taotluse selle tähtaja pikendamiseks. Kui konkurentsi peadirektoraat ja vastuväidete adreassaat ei jõua taotletava pikendamise suhtes kokkuleppele, võib vastuväidete adreassaat saata küsimuse lahendamiseks ärakuulamise eest vastutavale ametnikule, esitades selleks põhjendatud taotluse.

112. Täiendavate vastuväidete saaja suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* samu menetlusõigusi, mis on adressaadil vastuväidete saamisel, sealhulgas poolte õigust taotleda suulist ärakuulamist. Samuti antakse juurdepääs kõigile tõenditele, mis koguti esialgsete vastuväidete ja täiendavate vastuväidete esitamise vahelisel ajal. Kui saadetakse asjaolusid käsitlev kiri, antakse üldiselt juurdepääs tõenditele, mis koguti pärast vastuväidete esitamist ja enne nimetatud asjaolusid käsitleva kirja koostamise kuupäeva. Kui komisjon kavatab tugineda üksnes konkreetsetele tõenditele, mis käsitlevad ühte poolt või teatavat hulka pooli ja/või individuaalseid küsimusi (eelkõige trahvisumma kindlaksmääramise või emattevõtja vastutusega seonduvaid küsimusi), antakse juurdepääs ainult nendele pooltele, kes on asjaga otseselt seotud, ning sellistele tõenditele, mis on seotud antud küsimuse või küsimustega.

3.2. Selle etapi võimalikud tulemused

113. Kui poolte kirjalikke ja/või suuliseid ärakuulamisi esitatud vastuseid arvesse võttes ning kogu selleks etapiks kogutud teabe põhjaliku hindamise tulemusel leiavad vastuväited põhjendamist, jätkab komisjon menetlust, et võtta vastu otsus asjakohaste konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamise kohta. Komisjon võib samuti otsustada tühistada teatavad vastuväited ning jätkata menetlust, et teha otsus rikkumise tuvastamise kohta ülejäänud osas.
114. Kui vastuväiteid selles etapis siiski ei põhjendata, lõpetab komisjon juhtumi menetlemise. Sellisel juhul kohaldatakse samuti punktis 76 kirjeldatud teavitamisemeetmeid.

4. KOHUSTUSTE KEHTESTAMISE MENETLUS

115. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklis 9 on sätestatud, et ettevõtjad võivad teha ettepaneku selliste kohustuste võtmiseks, mis on mõeldud komisjoni kindlaksmääratud konkurentsiküsimustega tegelemiseks. Kui komisjon need kohustused heaks kiidab, võib ta teha otsuse, millega muudetakse need kohustused siduvaks selle poole jaoks, kelle suhtes menetlust läbi viiakse. Komisjonil on õigus otsustada, kas ta kiidab ettevõtja kohustused heaks või ei. Proportsionaalsuse põhimõtet silmas pidades peab komisjon kontrollima, et ettevõtja võetud kohustused on seotud tuvastatud konkurentsiprobleemidega ning et kavandatavad kohustused ei lähe nende probleemidega tegelemiseks vajalikust kaugemale. Selle hindamise käigus võtab komisjon arvesse kolmandate isikute huve. Komisjon ei ole siiski kohustatud võrdlema selliseid vabatahtlikke kohustusi meetmetega, mida ta võiks kohaldada määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 alusel, ega lugema ebaproportsionaalseks kõik kohustused, mis lähevad kaugemale sellistest meetmetest ⁽⁷²⁾.
116. Kohustusi kehtestavad otsused ei ole asjakohased sellistel juhtudel, kui komisjoni arvates tuleks rikkumise laadist tulenevalt määrata trahv ⁽⁷³⁾. Sellest tulenevalt ei kohaldata komisjon artikli 9 kohast menetlust salajaste kartellide suhtes, mis kuuluvad kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul käsitleva teatise reguleerimisalasse.
117. Peamine erinevus määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 kohase keelava otsuse ning artikli 9 kohase kohustusi kehtestava otsuse vahel on, et esimesena nimetatud otsus sisaldab tõendeid tuvastatud rikkumise kohta, samas kui teisena nimetatud otsusega muudetakse ettevõtjale siduvaks kohustused, tegemata järeldusi selle kohta, kas rikkumine toimus või toimub. Kohustusi kehtestavas otsuses järeldatakse, et komisjoni meetmed ei ole enam põhjendatud. Peale selle teevad ettevõtjad ettepanekuid kohustuste võtmiseks vabatahtlikult. Seevastu artikli 7 kohase otsusega võib komisjon näha ettevõtjatele ette parandusmeetmed, mis tuleb võtta rikkumise lõpetamiseks (ja/või määrata trahvid).

⁽⁷²⁾ 29. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-441/07 P: komisjon vs. Alrosa, punkt 120.

⁽⁷³⁾ Vt määruse (EÜ) nr 1/2003 põhjendus 13.

4.1. Kohustuste kehtestamist käsitlevate arutelude algatamine

118. Ettevõtjad võivad võtta konkurentsi peadirektoraadiga ühendust igal ajal, et uurida komisjoni valmisolekut jätkata menetlust eesmärgiga teha kohustusi kehtestav otsus. Komisjon julgustab ettevõtjaid andma võimalikult varajases etapis märku oma huvist arutada kohustuste võtmist.
119. Sellisel juhul tehakse pooltele ettepanek korraldada töökoosolek. Konkurentsi peadirektooraat teatab ettevõtjale tähtaja, mille jooksul tuleks lõpule viia arutelud potentsiaalsete kohustuste võtmise üle, ning esitab ettevõtjale uurimise tulemusena tuvastatud esialgsed konkurentsiprobleemid.
120. Selleks et vältida tõlkimisega kaasnevaid viivitusi, võib nimetatud kohtumise ja sellele järgnevad menetlusetapid viia läbi kokkulepitud keeles, tuginedes nõuetekohaselt esitatud keelenõude täitmisest loobumise kirjale, millega pooled nõustuvad saama ja esitama dokumente keeles, mis ei ole selle liikmesriigi keel, kus nad asuvad (vt eespool jagu 2.4).

4.2. Esialgne hinnang

121. Kui komisjon on veendunud, et ettevõtja soovib tõesti teha ettepanekut selliste kohustuste võtmiseks, mille abil tõhusalt lahendada konkurentsiprobleemid, esitatakse esialgne hinnang. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohaselt esitatakse esialgses hinnangus kokkuvõtte juhtumi põhifaktidest ning määratakse kindlaks konkurentsiküsimused, millega seoses võidakse teha otsus, millega nõutakse rikkumise lõpetamist. Enne esialgse hinnangu esitamist antakse pooltele samuti võimalus korraldada töökoosolek.
122. Esialgse hinnangu põhjal saavad pooled sõnastada asjakohased kohustused, mille abil tegeleda komisjoni tõstatatud konkurentsiküsimustega, või saavad paremini määratleda eelnevalt arutatud kohustusi.
123. Kui pooltele on vastuväited juba saadetud, võidakse kohustused asjakohastel juhtudel siiski heaks kiita. Sellises olukorras täidavad vastuväited esialgse hinnangu ülesannet, sest need sisaldavad kokkuvõtet põhifaktidest ning samuti hinnangut tuvastatud konkurentsiküsimustele.
124. Menetluse osalised, kes teevad ettepaneku kohustuste võtmiseks seoses komisjoni esialgses hinnangus tõstatatud küsimuste lahendamise, võivad artikli 9 kohase menetluse järgimise jooksul pöörduda igal ajal ärakuulamise eest vastutava ametniku poole seoses oma menetlusõiguse tõhusa kasutamise (74).
125. Komisjon või asjaomane ettevõtja või asjaomased ettevõtjad võivad igal ajal kohustuste kehtestamise menetluse ajal otsustada oma arutelud lõpetada. Komisjon saab seejärel jätkata ametlikku menetlust vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 7 (75).

4.3. Kohustuste ettepanekute esitamine

126. Pärast esialgse hinnangu saamist on pooltel tavaliselt üks kuu, et esitada ametlikult oma kohustuste ettepanekud. Kui pooled on saanud vastuväited ning otsustavad sellest tulenevalt esitada kohustuste ettepaneku, ei pikendata üldjuhul vastuväidetele vastamiseks määratud tähtaega. Kohustuste ettepaneku esitamine ei tähenda tingimata, et pooled on nõus komisjoni esialgse hinnanguga.
127. Pooled võivad esitada ettepaneku tegevuse või struktuuriga seotud kohustuste kohta, mis võimaldavad nõuetekohaselt tegeleda tõstatatud konkurentsiküsimustega. Komisjon ei kiida heaks kohustusi, millega nimetatud kitsaskohti nõuetekohaselt kõrvaldada ei saa.

(74) Ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevust käsitleva otsuse artikli 15 lõige 1.

(75) Vt käesoleva teatise jagu 3.

128. Kohustused peavad olema üheselt mõistetavad ja vahetult kohaldatavad⁽⁷⁶⁾. Vajaduse korral võib nimetada usaldusisiku, kes abistab komisjoni kohustuste rakendamisel (järelevalve eest vastutav usaldusisik ja/või loovutamise eest vastutav usaldusisik). Peale selle, kui kohustusi ei saa täita kolmandate isikute nõusolekuta (nt kui ostueesõigus on kolmandal isikul, kes ei oleks võetavate kohustuste kohaselt sobiv ostja), peab ettevõtja esitama tõendid kolmanda isiku nõusoleku kohta.

4.4. Turu-uuring ja sellele järgnevad arutelud pooltega

129. Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohaselt peab komisjon enne kohustuste siduvaks muutmist käsitleva otsuse tegemist viima nendega seoses läbi turu-uuringu. Komisjon teeb turu-uuringu üksnes juhul, kui ta on seisukohal, et kavandatavad kohustused lahendavad *prima facie* tõstatatud konkurentsiküsimused. Komisjon peab avaldama *Euroopa Liidu Teatajas* teatise (tur-uuringu teatis), mis sisaldab juhtumi täpset lühikokkuvõtet ning kohustuste põhilist sisu, täites samas ametisaladuse hoidmisest tulenevaid kohustusi⁽⁷⁷⁾. Samuti avaldab komisjon konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil kohustuste täieliku⁽⁷⁸⁾ ja autentse⁽⁷⁹⁾ teksti. Protsessi läbipaistvuse parandamiseks avaldab komisjon ka pressiteate, milles esitatakse juhtumi ja kavandatavate kohustuste põhipunktid. Kaebusel põhineva juhtumi korral teavitab komisjon selles etapis turu-uuringust ka kaebuse esitajat ning kutsub teda üles märkusi esitama. Sarnaselt teavitatakse menetluses osaleda lubatud kolmandaid isikuid ning ka neid kutsutakse märkusi esitama. Komisjon võib omal äranägemisel korraldada kolmepoolseid kohtumisi pooltega, kaebuse esitajatega ja/või menetluses osaleda lubatud kolmandate isikutega.

130. Huvitatud kolmandaid isikuid kutsutakse esitama oma seisukohad kindlaksmääratud aja jooksul, mis ei tohi olla lühem kui üks kuu vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõikele 4.

131. Komisjon võib saata turu-uuringu dokumendi teistele pooltele, keda juhtumi lõpptulemus võib mõjutada (nt tarbijaihendused).

132. Pärast turu-uuringu vastuste saamist korraldatakse pooltega töökoosolek. Komisjon teatab pooltele suuliselt või kirjalikult vastuste sisu.

133. Kui komisjon leiab turu-uuringu tulemuste (ja mis tahes muu kättesaadava teabe) põhjal, et tõstatatud konkurentsiküsimusi ei ole käsitletud või et kohustuste tõhusamaks muutmiseks on nende tekstis vaja teha muudatusi, juhatakse sellele kohustuste ettepaneku esitanud ettevõtjate tähelepanu. Kui ettevõtjad soovivad komisjoni tuvastatud probleeme lahendada, peaksid nad esitama kohustuste muudetud versiooni. Kui kohustuste muudetud versioon muudab kohustuste laadi või ulatust, viiakse läbi uus turu-uuring. Kui ettevõtjad ei soovi esitada kohustuste muudetud versiooni, mis on nõutav turu-uuringu tulemuste kohta koostatud komisjoni hinnangu kohaselt, võib komisjon artikli 7 kohase menetluse juurde tagasi pöörduda.

5. KAEBUSTE TAGASILÜKKAMISE MENETLUS

134. Ametlikud kaebused on konkurentsieskirjade rakendamisel oluline vahend ning seetõttu vaatab komisjon neid hoolikalt läbi. Kuid pärast iga üksikjuhtumi faktiliste ja õiguslike asjaolude nõuetekohast hindamist võib komisjon alltoodud alustel ja korras kaebuse tagasi lükata⁽⁸⁰⁾.

⁽⁷⁶⁾ St. et nende rakendamine ei tohi sõltuda selliste kolmandate isikute tahtest, kelle suhtes ei ole kohustused siduvad.

⁽⁷⁷⁾ Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 28.

⁽⁷⁸⁾ Mittekonfidentsiaalne versioon.

⁽⁷⁹⁾ Tõlketa.

⁽⁸⁰⁾ Vt samuti komisjoni teatis kaebuste menetlemise kohta (viidatud eespool).

5.1. Tagasilükkamise alused

135. Kaebused võib tagasi lükata järgmistel alustel: kaebuse põhjal meetmete võtmiseks ei ole piisavalt alust (mida teatakse ka Euroopa Liidu huvi puudumisena), puudub pädevus või puuduvad tõendid rikkumise tuvastamiseks.
136. Tagasilükkamised, mis tehakse põhjendusel, et kaebuse põhjal meetmete võtmiseks ei ole piisavalt alust, ⁽⁸¹⁾ on eelkõige seotud kaebustega, mille puhul, võttes arvesse väidetavate rikkumiste tõendamise vähest tõenäosust ja suurt uurimisressurssi, mida komisjon peaks investeerima rikkumiste olemasolu tõendamiseks, tuleks juhtumi edasiseks uurimiseks eraldada ebaproportsionaalselt suurel hulgal ressursse, pidades silmas uurimise eeldatavat mõju siseturu toimimisele ja/või võimalust, et kaebuse esitaja saab kasutada muid vahendeid ⁽⁸²⁾.
137. Komisjon võib samuti tagasi lükata kaebused ebapiisava põhjendatuse tõttu (kui kaebuse esitaja ei suuda esitada isegi minimaalseid *prima facie* tõendeid, mis on vajalikud ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja/või 102 rikkumise põhjendamiseks) või sisulistel alustel (rikkumise puudumine).
138. Kui liikmesriigi konkurentsiasutus tegeleb või on juba tegelenud sama juhtumiga, ⁽⁸³⁾ teatab komisjon sellest kaebuse esitajale. Sellises olukorras võib kaebuse esitaja kaebuse tagasi võtta. Kui kaebuse esitaja kaebust tagasi ei võta, võib komisjon lükata selle tagasi määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 13 kohase otsusega ning kooskõlas rakendusmääruse artikliga 9 ⁽⁸⁴⁾. Kui siseriiklik kohus tegeleb või on juba tegelenud sama juhtumiga, võib komisjon kaebuse tagasi lükata põhjendusega, et kaebuse põhjal meetmete võtmiseks ei ole piisavalt alust ⁽⁸⁵⁾.

5.2. Menetlus

139. Kui pärast juhtumi hoolikat analüüsi jõuab komisjon esialgsele järeldusele, et ta ei peaks juhtumit mis tahes eespool nimetatud põhjusel edasi menetlema, teatab komisjon kõigepealt kaebuse esitajale kas kohtumisel või telefoni teel, et ta on jõudnud esialgsele seisukohale, et juhtumi võib tagasi lükata. Pärast sellise teabe saamist võib kaebuse esitaja otsustada kaebuse tagasi võtta. Vastasel korral teatab komisjon kaebuse esitajale rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 kohase ametliku kirjaga oma esialgsest järeldusest, et meetmete võtmiseks ei ole piisavalt alust, ning määrab tähtaja kirjalike seisukohtade esitamiseks ⁽⁸⁶⁾. Sellega seoses on kaebuse esitajal õigus taotleda juurdepääsu dokumentidele, millele komisjoni esialgne hinnang tugineb ⁽⁸⁷⁾. Kui kaebuse läbivaatamise käigus algatas komisjon menetluse vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõikele 6, tehakse kaebuse esitajale ettepanek osaleda enne eespool nimetatud ametliku kirja saatmist töökoosolekul. Ametlikus kirjas kindlaksmääratud tähtaeg on vähemalt neli nädalat ⁽⁸⁸⁾. Tähtaega hakatakse arvestama kuupäevast, mil anti juurdepääs hinnangu aluseks olevatele põhilistele dokumentidele. Konkurentsi peadirektoraadile enne esialgse tähtaja möödumist esitatud põhjendatud taotluse korral võib tähtaega pikendada, kui see on asjakohane ⁽⁸⁹⁾. Kui sellist taotlust ei rahuldata või kui konkurentsi peadirektoraat ja kaebuse esitaja ei jõua taotletava pikendamise suhtes kokkuleppele, võib adressaat saata küsimuse lahendamiseks äraakuulamise eest vastutavale ametnikule, esitades selleks põhjendatud taotluse ⁽⁹⁰⁾.

⁽⁸¹⁾ Vt eelkõige kohtuasi T-24/90: *Automec II* (EKL 1992, lk II-2223) ning kohtuasi C-119/97 P: *Ufex* (EKL 1999, lk I-1341).

⁽⁸²⁾ Kaebuste menetlemist käsitleva komisjoni teatise punktis 44 loetletakse teatavad kriteeriumid, mida saab kasutada eraldi või kombineerituna, kui kaebus lükatakse tagasi Euroopa Liidu huvi puudumise alusel. Peale selle määras komisjon oma 2005. aasta konkurentsipoliitika aruandes kindlaks mõningad kriteeriumid, mida ta saaks kasutada Euroopa Liidu huvi olemasolu üle otsustamisel. Vt ka kohtuasi T-427/08 *Confédération européenne des associations d'horlogeurs-réparateurs (CEAHR) vs. komisjon*, veel avaldamata.

⁽⁸³⁾ Sama juhtumi all mõeldakse sisuliselt samalaadset rikkumist, sama tooteturgu käsitlevat juhtumit, sama geograafilist turgu käsitlevat juhtumit, juhtumit, milles osaleb vähemalt üks nendest samadest ettevõtjatest, või sama ajavahemikku hõlmavat juhtumit.

⁽⁸⁴⁾ Kaebuste menetlemist käsitleva komisjoni teatise punkt 25.

⁽⁸⁵⁾ Vt 2006. aasta juunis vastu võetud 2005. aasta konkurentsipoliitika aruande punkt 25 jj.

⁽⁸⁶⁾ Rakendusmääruse artikli 7 lõige 1; kaebuste menetlemist käsitleva komisjoni teatise punkt 68.

⁽⁸⁷⁾ Rakendusmääruse artikkel 8; kaebuste menetlemist käsitleva komisjoni teatise punkt 69.

⁽⁸⁸⁾ Rakendusmääruse artikli 17 lõige 2.

⁽⁸⁹⁾ Rakendusmääruse artikli 17 lõige 4.

⁽⁹⁰⁾ Vt joonealust märkust 67.

140. Kui kaebuse esitaja ei reageeri ettenähtud tähtaja jooksul eespool nimetatud komisjoni kirjale, loetakse kaebus tagasivõetuks vastavalt rakendusmääruse artikli 7 lõikele 3. Kaebuse esitajale teatatakse juhtumi halduskorras lõpetamisest.
141. Kui kaebuse esitaja poolt eespool nimetatud komisjoni kirjale vastuseks saadetud teabe alusel ei hinda komisjon kaebust ümber, lükkab komisjon kaebuse ametliku otsusega tagasi vastavalt rakendusmääruse artikli 7 lõikele 2. Kui kaebuse esitajalt saadud teabe põhjal hinnatakse kaebus ümber, jätkab komisjon oma uurimist.

6. TEABE KASUTAMISE PIIRANGUD

142. Nende menetluste ajal, eelkõige toimikule juurdepääsu andmise ja olulise teabe läbivaatamise käigus vahetatud teavet kasutatakse ainult ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamisega seotud kohtu- või haldusmenetluse otstarbel ⁽⁹¹⁾.
143. Menetluse kõigis etappides võtab komisjon arvesse kaebuse esitajate või teabe esitajate ausaid ja põhjendatud taotlusi seoses nende esitatud teabe või komisjoniga toimunud kohtumiste konfidentsiaalsusega, sealhulgas vajaduse korral nende isiku konfidentsiaalsusega, et kaitsta nende isikute õigustatud huve (eelkõige kui on karta võimalikku kättemaksu) ning mitte heidutada neid komisjonile teavet andmast ⁽⁹²⁾.
144. Komisjoni ametnikud ja nõuandekomitee liikmed on seotud määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklis 28 sätestatud ametisladuse hoidmise kohustusega. Neil on seega keelatud avaldada mis tahes teavet, mille suhtes kehtib ametisladuse hoidmise kohustus ning mida nad on saanud või vahetanud uurimise raames või nõuandekomitee kohtumisi ja arutelusid ette valmistades. Kui nõuandekomitee esitab oma arvamuse, ei tohi nõuandekomitee liikmed avalikustada komitee arvamust enne selle avaldamist. Samuti ei tohi nad avalikustada mis tahes teavet, mis käsitleb arvamuse koostamisele eelnenud arutelusid.

7. OTSUSTE VASTUVÕTMINE, NEIST TEATAMINE JA NENDE AVALDAMINE

145. Kõik määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklite 7, 9, 23 ja 24 kohased otsused võtab vastu komisjon konkurentsipoliitika eest vastutava voliniku ettepaneku alusel.
146. Kohe pärast otsuse vastuvõtmist teavitatakse sellest aadressaate. Konkurentsi peadirektoraat püüab teavitamise eesmärgil edastada pooltele ka otsuse koopia. Otsuse täieliku teksti kinnitatud koopia ning samuti ärakuulamise eest vastutava ametniku lõpparuande koopia tehakse aadressaatile teatavaks kiirkulleriteenust kasutades.
147. Pärast komisjoni otsuse vastuvõtmist avaldatakse pressiteade. Selles kirjeldatakse juhtumi ulatust ning rikkumise laadi. Samuti märgitakse pressiteates (kui see on asjakohane) igale asjaomasele ettevõtjale määratud trahvide summa ja/või ettenähtud parandusmeetmed või määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohaste otsustega siduvaks muudetud kohustused.
148. Peatselt pärast otsuse vastuvõtmist avaldatakse otsuse kokkuvõte, ärakuulamise eest vastutava ametniku lõpparuanne ning nõuandekomitee arvamus *Euroopa Liidu Teatajas* kõigis ametlikes keeltes ⁽⁹³⁾.

⁽⁹¹⁾ Vt rakendusmääruse artikli 15 lõige 4.

⁽⁹²⁾ Vt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 16 lõige 1.

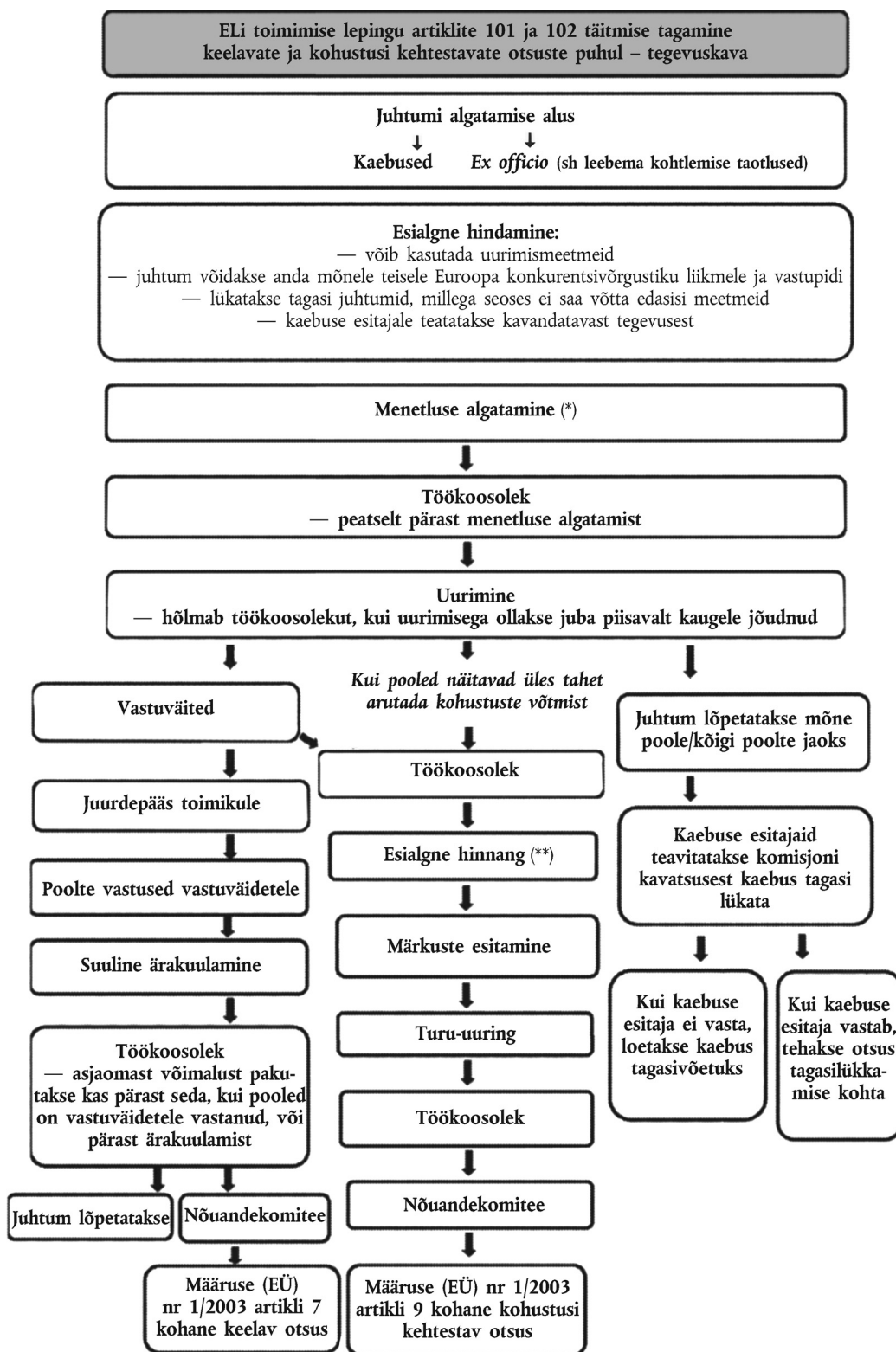
⁽⁹³⁾ Erandiks on iiri keel (vt nõukogu 13. juuni 2005. aasta määruse (EÜ) nr 920/2005 artikkel 2).

149. Lisaks määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 30 lõikes 1 sätestatud nõuetele püüab konkurentsi peadirektooraat avaldada oma veebisaidil võimalikult peatselt otsuse mittekonfidentsiaalse versiooni selle autentsetes keeltes ning muudes keeltes, kui tõlked on olemas. Otsuse mittekonfidentsiaalne versioon saadetakse ka kaebuse esitajale. Otsuse adressaatidel palutakse tavaliselt esitada komisjonile kahe nädala jooksul otsuse mittekonfidentsiaalne versioon ning kiita heaks otsuse kokkuvõte. Vaidluste tekkimise korral seoses ärisaladuste väljajätmisega avaldatakse seni, kuni koostatakse otsuse lõplik versioon pärast vaidlusaluste osade suhtes kokkuleppele jõudmist, konkurentsi peadirektooraadi veebisaidil mis tahes ametlikus keeles otsuse esialgne versioon, millest on välja jäetud kogu teave, mille konfidentsiaalsust on taotletud.
150. Läbipaistvuse huvides kavatseb komisjon avaldada oma veebisaidil kaebuste tagasilükkamise otsused (mis tehakse kooskõlas rakendusmääruse artikliga 7) või nende kokkuvõtted. Kui see on vajalik kaebuse esitaja õigustatud huvide kaitseks, ei nimetata otsuse avaldatud versioonis kaebuse esitaja isikut. Samuti avaldatakse veebisaidil määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 7 kohaselt vastu võetud otsused või otsused, millega muudetakse kõnealuse määruse artikli 9 kohaselt siduvaks muudetud kohustusi. Asjakohastel juhtudel võib avaldada ka muud liiki otsused.

8. TULEVANE LÄBIVAATAMINE

151. Käesoleva teatise võib läbi vaadata, et võtta arvesse kohaldatavatesse õigusaktidesse tehtud muudatusi, olulisi arenguid Euroopa Liidu Kohtu praktikas või konkurentsieskirjade kohaldamisel täiendavalt omandatud kogemusi. Komisjon kavatseb pidada korrapäraseid dialooge äri- ja õigusringkondadega ning teiste huvitatud isikutega käesoleva teatise, määruse (EÜ) nr 1/2003, rakendusmääruse ja sellega seotud erinevate teatiste ja suuniste kohaldamisel omandatud kogemuste teemal.

1. LISA

(*) Erandiks on kartellimenetlus, mille puhul toimub menetluse algatamine tavaliselt samaaegselt vastuväidete vastuvõtmisega.

(**) Kui vastuväited on juba esitatud, ei ole esialgset hinnangut vaja.

EUROOPA MAJANDUSPIIRKONDA KÄSITLEV TEAVE

EFTA JÄRELEVALVEAMET

EFTA riikide esitatav teave riigiabi kohta, mida antakse kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XV lisa punktis 1 j osutatud õigusaktiga (komisjoni määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus))

(2011/C 308/07)

I OSA

Abi nr	GBER 11/11/ENV	
EFTA riik	Norra	
Abi andev asutus	Nimetus	Osterfjord Næringsamarbeid
	Aadress	ved Industrikonsulenten på Osterøy 5282 Lonevåg NORWAY
	Veebisait	http://www.rup.no (otsisõna „Osterfjord“)
Abimeetme nimetus	<i>Pilotprosjekt for å utløyse ei bioenerginæring i Hordaland</i> (katseprojekt Hordalandi piirkonnas bioenergiasektori loomise toetamiseks)	
Riiklik õiguslik alus (viide liikmesriigi ametlikule väljaandele)	Hordalandi maakonna nõukogu poolne rahastamine, 20. detsembri 2006. aasta kiri FK06-06. Viitenumber: 200504724+16/3/AARN	
Veebilink abimeetme tervikteksti juurde	http://www.rup.no/vision/vision1.aspx?hierarchyid=753&type=5	
Meetme liik	Abikava	Jah
	Pikendamine	Alates 31.12.2010 kuni 31.12.2011
Kestus	Abikava	19.12.2008–31.12.2011
Asjaomased sektorid	Kõik abikõlblikud sektorid	
	Ainult teatavatele sektoritele antav abi – palun täpsustage vastavalt NACE Rev. 2-le	Artikkel 23: Taastuvatest bioloogilistest energiaallikatest energia tootmine järgmistes sektorites: 35.113 Elektri tootmine biokütuse ning jäätmete ja prügilagaasi põletamise abil (35.113 <i>Produksjon av elektrisitet fra biobrensel, avfallsforbrenning og deponigass</i>)

		35.3 Auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine (35.3 Damp- og varmtvannsforsyning) Artikkel 15: 16.29 Muude puittoodete tootmine (16.29 Produksjon av andre trevarer)
Abisaaja liik	VKEd	Jah
	Suurettevõtjad	Jah
Eelarve	Abikavas ettenähtud eelarve aastane üldsumma	Kogu 3aastase perioodi jooksul; 2 miljonit NOK
Abimeede (artikkel 5)	Toetus	Jah

II OSA

Üldeesmärgid (loetelu)	Eesmärgid (loetelu)	Abi suurim osatähtsus (%) või suurim abisumma Norra kroonides	VKEd – soodustused (%)
VKEdele antav investeerimisabi ja tööhõivealane abi (artikkel 15)		Väikeettevõtjate puhul 20 %; keskmise suurusega ettevõtjate puhul 10 %	
Keskkonnakaitseks antav abi (artiklid 17-25)	Keskkonnakaitseks antav abi (artiklid 17-25)	45 %	Väikeettevõtjate puhul 20 %; keskmise suurusega ettevõtjate puhul 10 %

EFTA riikide esitatav teave riigiabi kohta, mida antakse kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XV lisa punktis 1 j osutatud õigusaktiga (komisjoni määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus))

(2011/C 308/08)

I OSA

Abi nr	GBER 10/11/ENV	
EFTA riik	Norra	
Abi andev asutus	Nimetus	Enova SF
	Aadress	Professor Brochs gt 2 7030 Trondheim NORWAY
	Veebisait	http://www.enova.no
Abimeetme nimetus	Tööstusharu uute soojuselektrijaamade programm	
Riiklik õiguslik alus (viide liikmesriigi ametlikule väljaandele)	<p>Enova SF hallatavate toetusmeetmete riiklik õiguslik alus põhineb järgmistel õiguse allikatel:</p> <ul style="list-style-type: none"> — riigi aastaelarve, milles kirjeldatakse energeetikapoliitikat ja tehakse ettepanek järgmise aasta eelarve kohta; — parlamendi 5. aprilli 2001. aasta otsus, ⁽¹⁾ mis põhineb nafta- ja energeetikaministeeriumi 21. detsembri 2000. aasta ettepanekul ⁽²⁾. Parlamendi otsusega muudetakse 29. juuni 1990. aasta energiaseadust nr 50 (<i>Energiloven</i>); — ministeeriumi ja Enova vaheline leping. Lepingu viimase versiooniga reguleeritakse Enova SF eesmärgi energeetikafondi haldamisel ajavahemikus 1. juuni 2008–31. detsember 2011; — 10. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1377/2001, mis käsitleb elektrivõrgu tariifide lõive (<i>Forskrift om innbetaling av påslag på nettariiffen til Energifondet</i>). <p>Energiafondi käsitleva määrusega (<i>Vedteker for energifondet</i>) määratakse energiafond nafta- ja energeetikaministeeriumi alluvusse ja nähakse ette, et seda haldab Enova.</p>	
Veebilink abimeetme tervikteksti juurde	http://naring.enova.no/sitepageview.aspx?articleID=4219%20	
Meetme liik	Abikava	Jah
Kestus	Abikava	24.5.2011–31.12.2014
Asjaomased sektorid	Kõik abikõlblikud sektorid	Jah, kõik tööstusharu sektorid
Abisaaja liik	VKE'd	Jah
	Suurettevõtjad	Jah
Eelarve	Abikavas ettenähtud eelarve aastane üldsumma	60 000 000 NOK
Abimeede (artikkel 5)	Toetus	Jah

⁽¹⁾ Odelstingets vedtak til lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova). (Besl.O.nr.75 (2000-2001), jf. Innst.O.nr.59 (2000-2001) og Ot.prp.nr.35 (2000-2001)).

⁽²⁾ Ot.prp.nr.35 (2000-2001).

II OSA

Üldeesmärgid (loetelu)	Eesmärgid (loetelu)	Abi suurim osatähtsus (%) või suurim abisumma Norra kroonides	VKEd – soodustused (%)
Keskkonnakaitseks antav abi (artiklid 17–25)	Investeeringuabi, mis võimaldab ettevõtjatel järgida ühenduse keskkonnakaitse normatiivides nõutust rangemaid normatiive või parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel (artikkel 18) Esitada viide asjaomasele normatiivile	... %	
	Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise tehtavateks investeeringuteks ettenähtud keskkonnaabi (artikkel 23)	40 %	Ei

V

(Teated)

HALDUSMENETLUSED

EUROOPA KOMISJON

Konkursikutse seoses teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi 2012. aasta tööprogrammiga „Inimesed”

(2011/C 308/09)

Teatatakse konkursikutsest seoses Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) 2012. aasta tööprogrammiga „Inimesed”.

Taotlusi oodatakse seoses järgmise konkursiga. Konkurside tähtajad ja eelarved esitatakse konkursikutsete tekstis, mis avaldatakse Euroopa Komisjoni sellekohasel veebisaidil.

Eriprogramm „Inimesed”:

Konkursikutse nimetus	Konkursikutse tunnus
Karjääri-integratsiooni grandid	FP7-PEOPLE-2012-CIG

Kõnealune konkursikutse on seotud komisjoni 19. juuli 2011. aasta otsusega K(2011) 5033 vastu võetud 2012. aasta tööprogrammiga.

Konkurside eeskirjad, tööprogrammid ja taotluste esitamise juhised on kättesaadavad Euroopa Komisjoni sellekohasel veebisaidil.

Tellimishinnad aastal 2011 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

